

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

π.μ.σ.

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων – Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών επιστημών – Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών επιστημών – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων – Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

**Επιχειρησιακά Προγράμματα και η επίδρασή τους
στους άξονες : «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και
«Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής
Κατάστασης του Δήμου»**

ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ακαδημαϊκό έτος : 2015 - 2016

Department of Political Studies and International Relations – University of Peloponnese

Department of Economics – Democritus University of Thrace

Department of Economics – Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration – University of Piraeus

Interuniversity Interdepartmental

Master Program in

«Local and Regional Government and Development»

Operational Programs and their impact on the axes:

“Local Economy and Employment” and

“Improving the Administrative Capacity and the Financial

Situation of the Municipality”

KYRIAZOPOULOS GEORGE

Academic year: 2015 – 2016

Σύνοψη

Η παρούσα εργασία εντάσσεται στο ευρύτερο ερευνητικό πεδίο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και έχει σκοπό την εμβάθυνση των εννοιών και τη σημασία τους. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα που πραγματοποιήθηκε και αναπτύσσεται στην εργασία αυτή, εξετάζει την επίδραση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στους άξονες: «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου». Το κεντρικό ερώτημα που θα μελετηθεί δηλαδή, είναι αν είναι δυνατόν τα επιχειρησιακά προγράμματα να επηρεάσουν διαρθρωτικά την τοπική οικονομία και την απασχόληση και το εσωτερικό περιβάλλον του Οργανισμού. Εξετάζονται οι Δήμοι που εδρεύουν στον ευρύτερο χώρο του Ν. Αττικής.

Η μεθοδολογία της ανάπτυξης είναι αρχικά μελέτη της βιβλιογραφίας και του νομικού πλαισίου των επιχειρησιακών προγραμμάτων και στη συνέχεια η έρευνα βασίστηκε σε δομημένο ερωτηματολόγιο, στο οποίο έγινε η απαραίτητη συλλογή στοιχείων, η επεξεργασία και ανάλυσή τους καθώς και η εξαγωγή των σχετικών συμπερασμάτων. Το ερωτηματολόγιο αυτό, που απευθύνθηκε σε έμπειρα στελέχη Δήμων, κυρίως του Τμήματος Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, μέσω ερωτήσεων 7βάθμιας κλίμακας Likert, στράφηκε σε 66 Δήμους που εδρεύουν στον ευρύτερο χώρο της Αττικής και επέστρεψε 41 απαντήσεις.

Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν αναλύθηκαν σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο έλαβαν χώρα οι έλεγχοι εγκυρότητας και αξιοπιστίας των διατεταγμένων κλιμάκων μέτρησης του ερωτηματολογίου, ενώ το δεύτερο στάδιο αφορά τη στατιστική ανάλυση. Πιο συγκεκριμένα, η ανάλυση των στοιχείων που προέκυψαν από τα ερωτηματολόγια στηρίζεται σε μοντέλο παλινδρόμησης, το οποίο εξετάζει τη σχέση και συσχέτιση μεταξύ των ανεξάρτητων και εξαρτημένων μεταβλητών. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν επιβεβαιώνουν τις ερευνητικές υποθέσεις όπως έχουν διατυπωθεί στην παρούσα έρευνα.

Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι στους Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού η ύπαρξη Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που συντάχθηκαν επηρεάζουν θετικά τους άξονες: «Τοπική Οικονομία

και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου».

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν, κρίνονται πολύ σημαντικά καθώς επιφέρουν συμπεράσματα για τη βέλτιστη διοίκηση των Δήμων, που σε κάποιες περιπτώσεις μπορούν να αποτελέσουν προτάσεις για ευρύτερη διοικητική πρακτική. Παρ' όλους τους περιορισμούς, που όπως ήταν φυσικό δεν μπορούσαν να απουσιάζουν από την παρούσα έρευνα, με σημαντικότερο τον σχετικά μικρό αριθμό του δείγματος αυτής συγκριτικά με ολόκληρο τον πληθυσμό των Δήμων της Ελλάδος, εξήχθησαν πολύτιμα συμπεράσματα για τη δυναμική των παραγόντων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στα οφέλη που αποκομίζονται από την ύπαρξή τους στους Δήμους. Όσον αφορά την εκπόνηση τόσο του θεωρητικού όσο και του ερευνητικού μέρους της εργασίας χρησιμοποιήθηκαν ξένα και ελληνική βιβλιογραφία, αρθρογραφία όσο και διαδικτυακές πηγές.

Summary

The present work is part of the broader research field of the Operational Programs and aims to deepen the concepts and their significance. More specifically, the research carried out and developed in this paper examines the impact of the Operational Programs on the axes "Local Economy and Employment" and "Improvement of the Administrative Capacity and the Financial Situation of the Municipality". The central question that will be studied is whether it is possible for business plans to have a structural effect on the local economy and employment and the internal environment of the Agency. Municipalities located in the wider area of Attica are being examined.

The development methodology is initially a study of the bibliography and the legal framework of the operational programs, and then the survey was based on a structured questionnaire, in which the necessary data collection, processing and analysis was carried out and the conclusions were drawn. This questionnaire, addressed to experienced municipal officials, mainly the Planning and Development Department, through Likert's queries, turned to 66 Municipalities located in the wider area of Attica and returned 41 responses.

The data collected were analyzed in two stages. In the first stage the validity and reliability checks of the ordered measuring scales were carried out, while the second stage concerns the statistical analysis. More specifically, the analysis of the data obtained from the questionnaires is based on a regression model, which examines the relationship and correlation between the independent and dependent variables. The results obtained confirm the research cases as formulated in this research.

In particular, it was found that at the local government, the existence of Operational Programs that have been drafted has a positive influence on the axes: "Local Economy and Employment" and "Improvement of the Administrative Capacity and the Financial Situation of the Municipality".

The results are considered very important as they lead to conclusions for the optimal management of the Municipalities, which in some cases can constitute proposals for wider administrative practice. In spite of all the limitations that naturally could not be absent from the present survey, more importantly the relatively small

number of this sample compared to the entire population of the Municipalities of Greece, valuable conclusions were drawn regarding the dynamics of the Operational Programs' Benefits derived from their existence in the Municipalities. As regards both the theoretical and the research part of the work, foreign and Greek bibliography, articles and online sources were used.

Περιεχόμενα

Σύνοψη	i
Summary.....	iii
Κεφάλαιο 1 – Βιβλιογραφική Ανασκόπηση	1
1.1. Εισαγωγή	1
1.2. Θεσμικό Πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	1
1.3. Σκοπός των πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	2
1.4. Κύρια χαρακτηριστικά των επιχειρησιακών προγραμμάτων	4
1.5. Διαδικασία κατάρτισης επιχειρησιακών προγραμμάτων.....	6
1.6. Καθορισμός του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου.....	7
1.6.1 Καθορισμός του οράματος.....	7
1.6.2 Καθορισμός της Στρατηγικής	8
1.6.2.1. Καθορισμός των αξόνων	9
1.6.2.2. Καθορισμός των Μέτρων	10
1.6.2.3. Καθορισμός των Στόχων.....	11
1.6.2.4. Συγκρότηση ιεραρχικού διαγράμματος	15
Κεφάλαιο 2 – Ερευνητικό Πλαίσιο	17
2.1. Εισαγωγή	17
2.2. Εννοιολογικό πλαίσιο της παρούσας εργασίας	17
2.3. Σπουδαιότητα της παρούσας έρευνας	18
Κεφάλαιο 3 – Μεθοδολογία	20
3.1. Εισαγωγή	20
3.2. Ερωτηματολόγιο.....	20
3.2.1 Κλίμακες μέτρησης ερωτηματολογίου	20
3.2.2 Παρουσίαση και δόμηση ερωτηματολογίου	20
3.2.3 Δοκιμαστικός έλεγχος ερωτηματολογίου	21
3.3. Δειγματοληψία.....	21
3.3.1 Πληθυσμός και κριτήρια επιλογής.....	21
3.3.2 Καθορισμός δείγματος έρευνας	22
3.4. Συλλογή στοιχείων	23
3.5. Μεθοδολογία ανάλυσης στοιχείων	24
3.5.1 Γενικά.....	24
3.5.2 Στάδιο 1 – Εγκυρότητα και Αξιοπιστία.....	24
3.5.2.1 Έλεγχοι Εγκυρότητας.....	24
3.5.2.1.1 Εγκυρότητα περιεχομένου	24

3.5.2.1.2	Εγκυρότητα μεταβλητής.....	25
3.5.2.2	Έλεγχος Αξιοπιστίας	25
3.5.3	Στάδιο 2 – Στατιστική Ανάλυση.....	26
3.5.3.1	Ανάλυση συσχετίσεων (Correlation Analysis).....	26
3.5.3.2	Ανάλυση Παλινδρόμησης (Regression Analysis).....	26
	Κεφάλαιο 4 – Αποτελέσματα Αναλύσεων	28
4.1	Εισαγωγή.....	28
4.2	Περιγραφικά στοιχεία	28
4.3	Έλεγχοι εγκυρότητας και αξιοπιστίας	29
4.3.1	Λόγοι σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	30
4.3.2	Χρήση Επιχειρησιακού Προγράμματος στην καθημερινή λειτουργία του Δήμου.....	31
4.3.3	Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.....	32
4.3.4	Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου	33
4.4	Περιγραφικά στοιχεία μεταβλητών	34
4.5	Ανάλυση συσχετίσεων	35
4.6	Ανάλυση παλινδρόμησης.....	36
4.6.1	Τομείς της καθημερινής λειτουργίας του Δήμου που επηρεάζει η ύπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	37
4.6.2	Λόγοι σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	38
	Κεφάλαιο 5 – Συμπεράσματα	41
5.1.	Εισαγωγή.....	41
5.2.	Γενικά.....	41
5.3.	Συμπεράσματα	42
5.3.1	Λόγοι σύνταξης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	42
5.3.2	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ο άξονας «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση».....	43
5.3.3	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ο άξονας «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»	44
5.4.	Περιορισμοί της παρούσας έρευνας και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα	45
	Βιβλιογραφικές Αναφορές	46
	Παράρτημα Α'	49

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1.1 Βήματα κατάρτισης επιχειρησιακού προγράμματος	6
Πίνακας 3.1 Ανάλυση Παλινδρόμησης Μεταβλητών	27
Πίνακας 4.1 Κατανομή Δήμων με βάση τον Πληθυσμό	28
Πίνακας 4.2 Κατανομή Δήμων με βάση τους απασχολούμενους	29
στον Φορέα	29
Πίνακας 4.3: Κλίμακα των λόγων σύνταξης Ε.Π.....	30
Πίνακας 4.4: Κλίμακα τομέων της καθημερινής λειτουργίας των Δήμων που επηρεάζει η ύπαρξη Ε.Π.	31
Πίνακας 4.5: Κλίμακα του άξονα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»	32
Πίνακας 4.6: Κλίμακα για τον άξονα « Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»	33
Πίνακας 4.7: Ονομασίες μεταβλητών	34
Πίνακας 4.8: Πληροφορίες ποσοτικών μεταβλητών	35
Πίνακας 4.9: Συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών	36
Πίνακας 4.10: Παρουσίαση ανάλυσης «1 ^{ου} μοντέλου» της έρευνας	37
Πίνακας 4.11: Παρουσίαση ανάλυσης «2 ^{ου} μοντέλου» της έρευνας	38
Πίνακας 4.12: Παρουσίαση ανάλυσης «3 ^{ου} μοντέλου» της έρευνας	39
Πίνακας 4.13: Παρουσίαση ανάλυσης «4 ^{ου} μοντέλου» της έρευνας	40

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1 Απεικόνιση Αξόνων, Μέτρων και Στόχων σε «Δέντρο»	15
Διάγραμμα 2.1 Εννοιολογικό Πλαίσιο	18

Κεφάλαιο 1 – Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

1.1. Εισαγωγή

Στο πρώτο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης αναπτύσσονται αρχικά το θεσμικό πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με το σκοπό και τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ενώ ακολουθεί συνοπτικά η διαδικασία κατάρτισής τους σε βήματα. Στη συνέχεια καθορίζεται το όραμα και η στρατηγική ενός Δήμου και το παρόν κεφάλαιο ολοκληρώνεται με τη σαφή ανάπτυξη των αξόνων, των μέτρων και των στόχων τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης που θα απασχολήσουν την έρευνα που θα ακολουθήσει, στα επόμενα κεφάλαια της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Τέλος το κεφάλαιο κλείνει με τη συγκρότηση του ιεραρχικού διαγράμματος από άξονες, μέτρα και στόχους.

1.2. Θεσμικό Πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463, ΦΕΚ 114/Α'/8-6-2006) θεσπίστηκαν για πρώτη φορά τα Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π.) όπου στο Κεφάλαιο Ζ', άρθρα 203-207 αναφέρεται η υποχρέωση των Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Ε.Π.).

Συγκεκριμένα στο άρθρο 203 του παραπάνω Νόμου ορίζεται ότι:

«Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και για την εκπλήρωση της αποστολής τους, οι Δήμοι, οι Κοινότητες και οι Σύνδεσμοι εκπονούν επιχειρησιακά προγράμματα. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιέχει ένα συνεκτικό σύνολο αξόνων προτεραιότητας για δράσεις τοπικής ανάπτυξης και αποσκοπεί στην υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Ενώ στο άρθρο 206 του ίδιου Νόμου, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι:

«1. Στο επιχειρησιακό πρόγραμμα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης, καθώς και η οργάνωση των υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεών τους, με παράλληλη εξειδίκευση των δράσεων της τετραετίας για την επίτευξη των στόχων αυτών [...]»

Μετάπειτα, με το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Ν.3852/ΦΕΚ 87/Α'/7-6-2010) στο άρθρο 266 επαναδιατυπώθηκε αυτή η υποχρέωση από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. Στη συνέχεια το Υπουργείο Εσωτερικών με μία σειρά από εγκυκλίους και Υπουργικές Αποφάσεις προχώρησε στις κατευθυντήριες γραμμές για την εκπόνηση των Ε.Π. καθώς και σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων μέχρι και σήμερα.

Όλες αυτές οι θεσμικές ρυθμίσεις έχουν σκοπό να είναι ξεκάθαρα προς τους Δήμους ότι αφορά τα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Όπως για παράδειγμα, το περιεχόμενο, τη δομή, τον τρόπο υποβολής, τα Όργανα σύνταξης, τη διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Ε.Π.

1.3. Σκοπός των πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων¹

Σκοπός των πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων είναι η προώθηση της Δημοτικής και της Εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης.

1. Προώθηση της Τοπικής Ανάπτυξης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κατά κύριο λόγο θα προσδιορίζει τις νέες δραστηριότητες που θα εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς:

- α) την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):
 - της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
 - της βελτίωσης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
 - των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης
- β) τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):
 - της Κοινωνικής της Πολιτικής και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
 - της Υγείας

¹ ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Ο.Τ.Α α ΒΑΘΜΟΥ., Ε.Ε.Τ.Α.Α., Σεπτ. 2011

- της Παιδείας / Πολιτισμού / Αθλητισμού
- της Ισότητας των Φύλων και των Ευκαιριών
- γ) τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):
 - των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
 - της απασχόλησης

II. Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της Δημοτικής και τοπικής ανάπτυξης το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού (ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως θεσμού διασφάλισης της υλοποίησης πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών), με σκοπούς της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας της. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν:

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών της, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης

III. Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου

Ο ρόλος του Δήμου, πλέον των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων, είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Η διοίκηση γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση για τη παροχή ορισμένων παγίων υπηρεσιών του Δήμου, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ'

αυτή της κατεύθυνση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη του Δήμου:

- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- Οι γειτονικοί όμοροι Δήμοι
- Οι λοιποί φορείς του πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρεια)

Επομένως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημοσίου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και της από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

1.4. Κύρια χαρακτηριστικά των επιχειρησιακών προγραμμάτων

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π.) ενός Δήμου είναι και αυτό που αποτελεί το εργαλείο του αναπτυξιακού του ρόλου. Τα κύρια χαρακτηριστικά του Ε.Π. είναι τα εξής:

- 1) Είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Ο.Τ.Α. Αποτελεί ουσιαστικά ένα πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά παράλληλα και πρόγραμμα με σκοπό τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών του προσώπων που εποπτεύει. Είναι πρόγραμμα πολυτομεακού χαρακτήρα με ένα εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος όλων των θεμάτων τα οποία απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του Δήμου. Καλύπτει δηλαδή, ολόκληρο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του αλλά και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών του υποθέσεων.
- 2) Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του. Στις προτεραιότητες που τίθενται από το πρόγραμμα

αντανακλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής αλλά και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε Δημοτικής Αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε πενταετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων αλλά και σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης κάθε υπηρεσίας του Δήμου του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του.

- 3) Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και της διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου. Η σύνταξη του Ε.Π. αποτελεί την αρχική φάση της διαδικασίας του προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Αυτή η διαδικασία αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξής του
- 4) Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του. Ο σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς Ε.Π. σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του πενταετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες και υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος.
- 5) Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων. Κατά τη διαδικασία σύνταξής του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:
 - Αιρετά όργανα (Δημ. Συμβούλιο, Επιτροπές Αντιδήμαρχοι, Δ.Σ. Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων),
 - Υπηρεσιακά στελέχη (Προϊστάμενοι Υπηρεσιών, Διευθυντές Νομικών Προσώπων, Στελέχη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης)
 - Τοπικοί φορείς και ομάδες Δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του Ο.Τ.Α.
 - Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας (π.χ. Περιφέρεια).
- 6) Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης. Το επιχειρηματικό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων/δαπανών,

πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος του Δήμου.

Το Ε.Π. αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζομένους του Δήμου, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

(Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., 2011)

1.5. Διαδικασία κατάρτισης επιχειρησιακών προγραμμάτων

Προκειμένου να συνταχθεί το επιχειρησιακό πρόγραμμα ενός Δήμου, με τα χαρακτηριστικά και το θεσμικό πλαίσιο που αναφέρθηκαν παραπάνω, ακολουθείται μία διαδικασία η οποία περιλαμβάνει εννέα βήματα. Συγκεκριμένα τα βήματα συνοπτικά απεικονίζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1.1 Βήματα κατάρτισης επιχειρησιακού προγράμματος

<u>ΒΗΜΑ 1</u> : ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
<u>ΒΗΜΑ 2</u> : ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
<u>ΒΗΜΑ 3</u> : ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
<u>ΒΗΜΑ 4</u> : ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΟΜΟΡΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ
<u>ΒΗΜΑ 5</u> : ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
<u>ΒΗΜΑ 6</u> : ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
<u>ΒΗΜΑ 7</u> : ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠ
<u>ΒΗΜΑ 8</u> : ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
<u>ΒΗΜΑ 9</u> : ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Καθώς δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής η ανάλυση όλων των βημάτων κατάρτισης ενός επιχειρησιακού προγράμματος δεν θα επεξεργαστούν περαιτέρω παρά μόνο το 3^ο Βήμα που περιλαμβάνει και τους άξονες των Ε.Π.

1.6. Καθορισμός του Οράματος και της Στρατηγικής του Δήμου

Στο 3^ο Βήμα όπου καθορίζεται το όραμα και η στρατηγική του Δήμου οργανώνονται και οι τέσσερις άξονες της στρατηγικής που θα ακολουθήσει. Οι σκοποί του βήματος αυτού είναι:

- ❖ Η διατύπωση του οράματος
- ❖ Η διατύπωση των κατευθυντήριων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο
- ❖ Η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος
- ❖ Ο προσδιορισμός των Μέτρων (Αναπτυξιακές Προτεραιότητες) και των Στόχων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Ε.Π., λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Η στρατηγική του Δήμου οργανώνεται σε τέσσερις άξονες:

Άξονας 1^{ος} : «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»,

Άξονας 2^{ος}: «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»,

Άξονας 3^{ος}: «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και

Άξονας 4^{ος}: «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου».

Για κάθε έναν από τους παραπάνω άξονες εξειδικεύονται συγκεκριμένα Μέτρα και Στόχοι. Αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου αποτελούν γενικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής που καθοδηγούν και προσανατολίζουν τις ειδικότερες αποφάσεις των υπηρεσιών κατά την επιλογή των δράσεων.

(ΕΕΤΑΑ, 2011)

1.6.1 Καθορισμός του οράματος

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, στο σημείο αυτό διατυπώνεται το όραμα για την ανάπτυξη του Δήμου (Περιοχή – Δημότες - Οργανισμός).

Αποστολή: Συνοπτική διατύπωση του σκοπού και του ρόλου (αντικειμένου δραστηριοποίησης) του δήμου. Αποστολή του Δήμου είναι:

«Η Διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων και η παροχή δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών για την ικανοποίηση αναγκών των κατοίκων και των τοπικών φορέων», με απώτερο σκοπό τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής του».

Όραμα: Αποτελεί συνοπτική διατύπωση της μελλοντικής επιθυμητής κατάστασης του Δήμου ως γεωγραφικής μονάδας και ως οργανισμού, για την μεσο-μακροπρόθεσμη περίοδο, την οποία θα επιδιώξει με την εφαρμογή της στρατηγικής που θα επιλέξει και με την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση.

(ΕΕΤΑΑ, 2011)

1.6.2 Καθορισμός της Στρατηγικής

Σύμφωνα με τον Γεωργόπουλο (2013), οι λειτουργίες που λαμβάνουν χώρα στη διαδικασία του στρατηγικού σχεδιασμού, μπορούν να συνοψισθούν σε τρεις ευρείες στρατηγικές δραστηριότητες: α) διαμόρφωση στρατηγικής, β) υλοποίηση στρατηγικής και γ) αξιολόγηση και έλεγχος.

Διαμόρφωση Στρατηγικής είναι η ανάπτυξη ενός μακροπρόθεσμου σχεδίου για την αποτελεσματική διαχείριση των ευκαιριών και απειλών που παρουσιάζονται στο εξωτερικό περιβάλλον του Φορέα ως προς τις δυνάμεις και αδυναμίες του εσωτερικού περιβάλλοντος. Περιλαμβάνει τον προσδιορισμό της αποστολής του Φορέα, ορίζοντας επιτεύξιμους στόχους, αναπτύσσοντας στρατηγικές και θέτοντας κατευθυντήριες γραμμές ως προς την ακολουθούμενη πολιτική.

Υλοποίηση Στρατηγικής είναι η διαδικασία κατά την οποία οι στρατηγικές και πολιτικές γίνονται πράξη μέσω της ανάπτυξης προγραμμάτων, προϋπολογισμών και ενεργειών.

Αξιολόγηση και έλεγχος είναι η διαδικασία με την οποία οι δραστηριότητες του Φορέα παρακολουθούνται, ώστε η πραγματοποιούμενη επίδοση να μπορεί να συγκριθεί με την επιθυμητή. Τα διευθυντικά στελέχη όλων των επιπέδων χρησιμοποιούν τα αποτελέσματα των ελέγχων ώστε να προβούν σε διορθωτικές πράξεις που θα οδηγήσουν στην επίτευξη της επιθυμητής επίδοσης.

Με βάση τους Thompson, Strickland and Gamble (2015), η διαμόρφωση και η υλοποίηση στρατηγικής συνιστούν διαχειριστικά καθήκοντα υψηλής προτεραιότητας

για δύο πολύ σημαντικούς λόγους. Πρώτον, είναι επιτακτική ανάγκη για τα διευθυντικά στελέχη να καθορίζουν προληπτικά, ή να διαμορφώνουν, τον τρόπο με τον οποίο θα διεξαχθεί ο στρατηγικός σχεδιασμός του Φορέα. Δεύτερον, ένας Φορέας που εστιάζει στη στρατηγική έχει περισσότερες πιθανότητες να καταστεί ισχυρός τελικός «παίχτης» στο χώρο συγκριτικά με έναν Φορέα η διοίκηση του οποίου αντιμετωπίζει τη στρατηγική ως δευτερεύουσας σημασίας και θέτει προτεραιότητες σε άλλους τομείς. Ενώ καταλήγουν ότι : «Καλή στρατηγική + καλή υλοποίηση της στρατηγικής = καλή διοίκηση».

Ειδικότερα για τους Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού, η στρατηγική του Δήμου αποτελεί συνεκτικό σύνολο στόχων και πολιτικών, που αποσκοπούν στην εκπλήρωση της αποστολής και στην επίτευξη του οράματός του.

Η διαμόρφωση της στρατηγικής σημαίνει:

- i. Τον προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης που θα αντιμετωπίσει ο Δήμος και
- ii. Τη διαμόρφωση των κατάλληλων εσωτερικών στρατηγικών επιλογών που θα διασφαλίσουν την επιτυχή προσέγγιση των ως άνω γενικών στόχων τοπικής ανάπτυξης.

Η διατύπωση της στρατηγικής του Δήμου γίνεται μέσω του καθορισμού Αξόνων, Μέτρων και Στόχων, με αντικείμενο:

- i. την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής.
- ii. την ικανοποίηση των αναγκών των αποδεκτών των υπηρεσιών του Δήμου.
- iii. την αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του (με τη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων του, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της υλικοτεχνικής υποδομής του).
- iv. τη βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης

(ΕΕΤΑΑ, 2011)

1.6.2.1. Καθορισμός των αξόνων

Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες εκφράζονται στο Ε.Π. με τη μορφή αξόνων.

Ενδεικτικά, οι άξονες αυτοί αφορούν:

- ❖ Στην προστασία του περιβάλλοντος και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής
- ❖ Στην ενίσχυση της κοινωνικής μέριμνας και των μέτρων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό
- ❖ Στην οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση
- ❖ Στην ανάπτυξη του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, ως οργανισμών, και στην βελτίωση των σχέσεων τους με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους και άλλους τοπικούς φορείς.

Ο τελευταίος άξονας μπορεί ενδεικτικά να αφορά:

- α. στη γενική οργάνωση και λειτουργία του Δήμου, καθώς και σε ζητήματα αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και χρηστής δημοτικής διοίκησης.
- β. στις οριζόντιες ή υποστηρικτικές λειτουργίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του
- γ. στις ανάγκες υποστήριξης των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών για την αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και για την γενικότερη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου.

Κατά συνέπεια οι άξονες του Στρατηγικού Σχεδίου είναι τέσσερις και οι οποίοι έχουν ήδη αναφερθεί παραπάνω στην παράγραφο (1.6) και για κάθε έναν από τους οποίους εξειδικεύονται Μέτρα και Στόχοι τοπικής ή εσωτερικής ανάπτυξης.

(ΕΕΤΑΑ, 2011)

1.6.2.2. Καθορισμός των Μέτρων

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός, όπως ήδη έχει αναφερθεί, μέσα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα εξειδικεύεται σε Άξονες, Μέτρα και Στόχους. Ενδεικτικά, τα Μέτρα μπορεί να αφορούν:

Άξονας 1^{ος} «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής»

Μέτρα: Φυσικό Περιβάλλον

Οικιστικό Περιβάλλον

Δίκτυα Υποδομές

**Άξονας 2^{ος} «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Εκπαίδευση, Δια βίου Μάθηση,
Πολιτισμός και Αθλητισμός»**

Μέτρα: Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια

Κοινωνική Μέριμνα – Κοινωνική Ενσωμάτωση

Εκπαίδευση – Δια βίου Μάθηση

Πολιτισμός – Αθλητισμός

Ισότητα Φύλων & Ευκαιριών

Άξονας 3^{ος} «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

Μέτρα: Οικονομικές Υποδομές και Δίκτυα

Οικονομικές Δραστηριότητες

Απασχόληση – Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού

Εθελοντισμός & Ανάπτυξη Σχέσεων με ΜΚΟ

Άξονας 4^{ος} «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου»

Μέτρα: Ολοκληρωμένες Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες στον Πολίτη

Πληροφοριακά Συστήματα και Συστήματα Βελτίωσης της Διοικητικής
Ικανότητας του Δήμου

Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού του Δήμου και των Νομικών
Προσώπων του

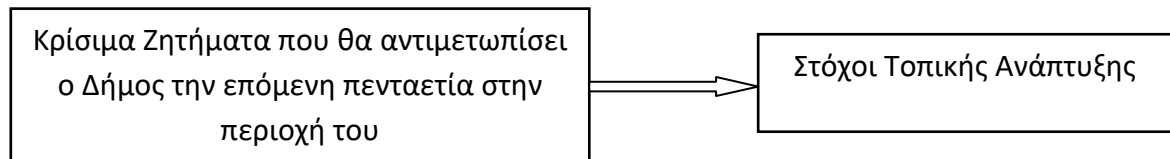
(ΕΕΤΑΑ, 2011)

1.6.2.3. Καθορισμός των Στόχων

α) Καθορισμός των Στόχων Τοπικής Ανάπτυξης

Μετά από την ιεράρχηση των ζητημάτων άμεσης προτεραιότητας τοπικής ανάπτυξης, η ηγεσία του Δήμου θα επιλέξει ορισμένα από αυτά, προκειμένου να αποτελέσουν τους στόχους της στρατηγικής του Δήμου. Οι στόχοι τοπικής ανάπτυξης

επομένως είναι τα κρίσιμα ζητήματα τα οποία πρέπει κατά προτεραιότητα να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη περίοδο, προκειμένου να εκπληρώσει καλύτερα την αποστολή του.

Ενώ τα ζητήματα άμεσης προτεραιότητας είναι διατυπωμένα αρνητικά, ως προβλήματα, οι στόχοι διατυπώνονται θετικά.

Οι στόχοι τοπικής ανάπτυξης, διακρίνονται σε υπηρεσιακούς και σε δια-υπηρεσιακούς:

- Οι υπηρεσιακοί στόχοι αντιστοιχούν στις κύριες λειτουργίες.
- Οι δια-υπηρεσιακοί στόχοι αφορούν σε πολύπλευρα ζητήματα που υπερβαίνουν τις αρμοδιότητες των επιμέρους υπηρεσιών του Δήμου, με αρμοδιότητα σε κύριες λειτουργίες. Πιθανόν να υπερβαίνουν και τις αρμοδιότητες του ίδιου του Δήμου ως διοικητικής μονάδας.

Για την αντιμετώπιση των πολύπλευρων ζητημάτων σχεδιάζονται ολοκληρωμένες παρεμβάσεις τοπικής ανάπτυξης, που απαιτούν το συντονισμό της δράσης δύο ή περισσότερων κάθετων υπηρεσιών ή και πιθανά άλλων δομών εκτός Δήμου.

β) Καθορισμός των Στόχων Εσωτερικής Ανάπτυξης

Στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής θα μπορούσαμε να ορίσουμε ως εσωτερική ανάπτυξη ή βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας του, θεωρούμενου τόσο ως οργανισμού παροχής δημοσίων υπηρεσιών αλλά και ως πολιτικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού θεσμού.

Η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα και η νομιμοποίηση αποτελούν κριτήρια αξιολόγησης της λειτουργίας του Δήμου που αξιολογούν τα εξής:

Αποτελεσματικότητα: Αξιολογεί το κατά πόσο οι εκροές και τα αποτελέσματα της δράσης του Δήμου αποκλίνουν από τους στόχους που έχουν τεθεί. Με άλλους όρους αξιολογεί την ποσοτική επάρκεια και την ποιότητα των εκροών καθώς και τις ωφέλειες που δημιουργούνται στους αποδέκτες, από τις δράσεις του Δήμου.

Αποδοτικότητα: Αξιολογεί το κατά πόσο οι δράσεις του Δήμου αποδίδουν το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα με το ελάχιστο δυνατό κόστος και στον ελάχιστο δυνατό χρόνο, διατηρώντας την απαίτηση ποιότητας.

Νομιμοποίηση: Αξιολογεί το κατά πόσο οι στόχοι του Δήμου αποκλίνουν από τις ανάγκες, τις αξίες και τις προσδοκίες όλων των εμπλεκομένων από το εξωτερικό και το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου. Για τη διασφάλιση της νομιμοποίησης της λειτουργίας απαιτείται η άσκηση ανοικτής, διαφανούς, συμμετοχικής και δίκαιης τοπικής διακυβέρνησης.

Ο αποτελεσματικός και αποδοτικός Δήμος, εξασφαλίζει²:

- Την επίτευξη των στόχων του.
- Την ποιότητα των παραγόμενων δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών και την ανταπόκρισή τους προς τις ανάγκες των πολιτών, των επιχειρήσεων και των οργανισμών τους.
- Την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου.
- Την καλύτερη δυνατή απόδοση των χρηματοοικονομικών πόρων.

Ο Δήμος που τηρεί τις αρχές της «χρηστής» διακυβέρνησης (good governance), εκτός από τη παραδοσιακή αξία της νομιμότητας και τις διοικητικές αξίες της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας, τηρεί επί πλέον και τις ακόλουθες αρχές κοινωνικού και πολιτικού χαρακτήρα, που αφορούν στη δημοκρατική νομιμοποίηση της λειτουργίας του ως δημόσιου οργανισμού:

- Τη διαφάνεια της λειτουργίας του.
- Την ενεργό συμμετοχή και τη μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση στις αποφάσεις του.
- Την υπευθυνότητα και τη λογοδοσία για τις πράξεις του.
- Τη δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση.

2 Βλ. Ε.Π. «Διοικητική μεταρρύθμιση 2007 – 2013»

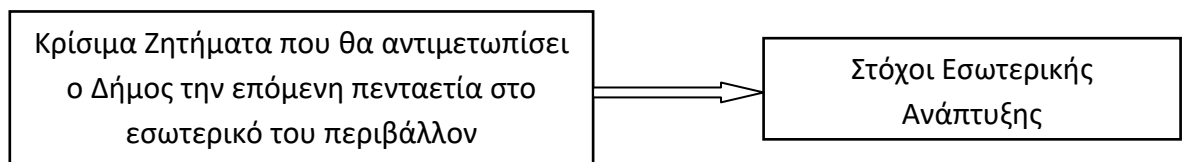
— Την ισοτιμία στις σχέσεις Δήμου – πολίτη.

Η εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου εξασφαλίζεται μέσω της βελτίωσης των χαρακτηριστικών του στις ακόλουθες ενότητες:

- Οργανωτική δομή και συστήματα λειτουργίας
- Ανθρώπινο δυναμικό
- Συνεργασίες
- Ηλεκτρονική διακυβέρνηση
- Κτιριακή υποδομή και τεχνικός εξοπλισμός
- Οικονομικά και περιουσία

Οι στόχοι εσωτερικής ανάπτυξης υποδεικνύουν «πως πρέπει να αλλάξει εσωτερικά ο Δήμος προκειμένου να πετύχει τους στόχους τοπικής ανάπτυξης» και συγκεκριμένα:

- Ποιες αλλαγές θα επιδιώξει στην οργανωτική δομή και στα συστήματα λειτουργίας
- Ποιες αλλαγές θα επιδιώξει στο ανθρώπινο δυναμικό και στις συνεργασίες
- Ποιες αλλαγές θα επιδιώξει σε θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- Ποιες αλλαγές θα επιδιώξει στην κτιριακή υποδομή και το τεχνικό εξοπλισμό του
- Ποιες αλλαγές θα επιδιώξει στα οικονομικά και τη διαχείριση της περιουσίας του

Για την επίτευξη των στόχων εσωτερικής ανάπτυξης αρμόδιες είναι οι υποστηρικτικές ή οριζόντιες υπηρεσίες. Μέσω των υποστηρικτικών ή οριζόντιων υπηρεσιών επιτυγχάνεται ο συντονισμός, ο έλεγχος και ο προσανατολισμός των κύριων υπηρεσιών από τα όργανα διοίκησης σε κοινά ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία τους, με απώτερο σκοπό τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητάς τους, δηλαδή το να λειτουργούν αποτελεσματικά και αποδοτικά.

Τα όργανα διοίκησης εξασφαλίζουν συνέργιες, θέτοντας οριζόντιους στόχους εσωτερικής ανάπτυξης τους οποίους, σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, πρέπει να

εφαρμόσουν όλες οι κύριες υπηρεσίες. Οι υποστηρικτικές ή οριζόντιες υπηρεσίες, επομένως είναι αρμόδιες για την επίτευξη στόχων εσωτερικής ανάπτυξης.

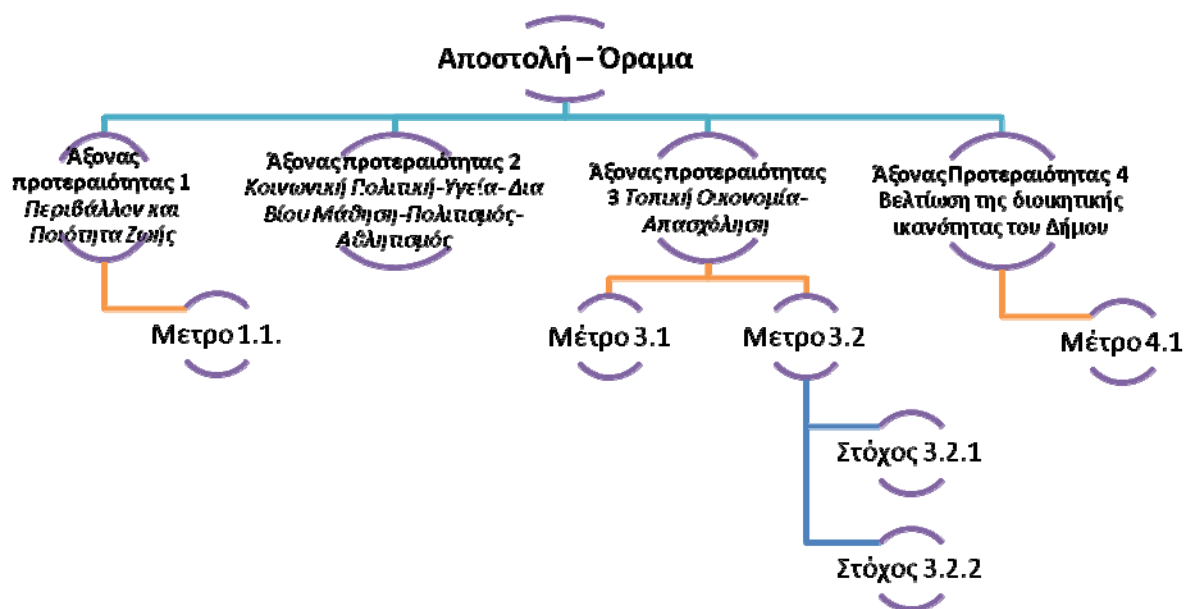
(ΕΕΤΑΑ, 2011)

1.6.2.4. Συγκρότηση ιεραρχικού διαγράμματος

Οι άξονες, τα Μέτρα και οι Στόχοι συγκροτούν ιεραρχικό διάγραμμα (δένδρο), στο οποίο γίνεται σταδιακή εξειδίκευση της αποστολής και του οράματος του Δήμου.

Κατεβαίνοντας στα επίπεδα του δένδρου γίνεται σταδιακή εξειδίκευση της στρατηγικής.

Διάγραμμα 1.1 Απεικόνιση Αξόνων, Μέτρων και Στόχων σε «Δέντρο»

Πηγή : ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ Ο.Τ.Α α ΒΑΘΜΟΥ., Ε.Ε.Τ.Α.Α., Σεπτ. 2011

Κατά συνέπεια, το όραμα του Δήμου αναλύεται σε 4 Άξονες προτεραιότητας. Οι Άξονες αναλύονται σε Μέτρα και κάθε Μέτρο περιλαμβάνει έναν ή περισσότερους Στόχους.

Η παραπάνω διάρθρωση αποτελεί την αρχιτεκτονική του ΕΠ και την προγραμματική δομή του Δήμου, που αντανακλά τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της δημοτικής πολιτικής και διαφέρει από την οργανωτική διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιχειρείται να

διαμορφωθεί η εικόνα ενός εννιαίου και συνεκτικού προγράμματος, που βασίζεται σε ιεραρχημένες συνολικές προτεραιότητες με βάση την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και τα κρίσιμα ζητήματα.

(Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., 2011)

Κεφάλαιο 2 – Ερευνητικό Πλαίσιο

2.1. Εισαγωγή

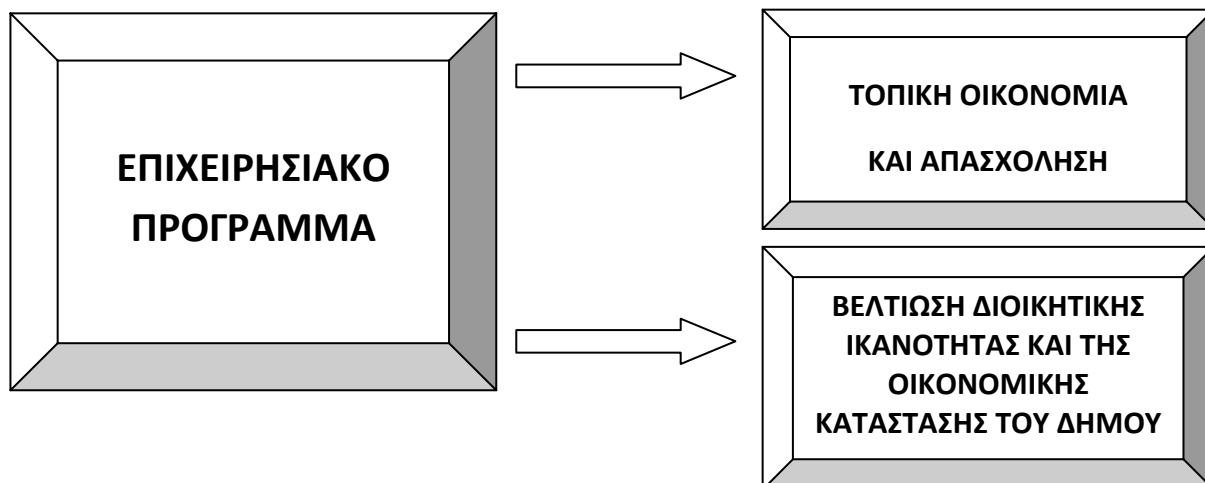
Στο κεφάλαιο αυτό της εργασίας καθορίζεται το ερευνητικό πλαίσιο. Αρχικά γίνεται αναφορά στο εννοιολογικό πλαίσιο, με διαγραμματική απεικόνιση, την ανάπτυξη του υπό εξέταση μοντέλου αλλά και τη διατύπωση των υποθέσεων που θα διερευνηθούν και στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην σπουδαιότητα της παρούσας έρευνας.

2.2. Εννοιολογικό πλαίσιο της παρούσας εργασίας

Στην παρούσα εργασία, ο στόχος είναι να διερευνηθεί εάν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενός Δήμου επιδρά στους δύο άξονες: «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου». Αυτός είναι ο λόγος που επιλέγονται κάποια «Μέτρα» και «Στόχοι» οι οποίοι και θα εξεταστούν στο ερωτηματολόγιο και στη στατιστική ανάλυση.

Το διάγραμμα 2.1 αποτελεί τη γραφική απεικόνιση του εννοιολογικού πλαισίου πάνω στο οποίο στηρίζεται η παρούσα εμπειρική έρευνα. Το εννοιολογικό πλαίσιο δημιουργήθηκε με βάση τη θεώρηση ύπαρξης επίδρασης των Ε.Π. σε αυτούς τους δύο άξονες που θα απασχολήσουν ακόμα περισσότερο στη συνέχεια. Στηριζόμενοι στα όσα παρουσιάστηκαν στο πρώτο κεφάλαιο, θεωρείται ότι ο πιο κατάλληλος τρόπος, αν και υποκειμενικός με τον οποίο πρέπει να εξετάσει η έρευνα αυτή τη σχέση είναι να εξεταστούν τα αποτελέσματα – εκροές μέσω των μέτρων και των στόχων των συγκεκριμένων δύο αξόνων. Οι εκροές – αποτελέσματα από αυτή τη σχέση εξετάζονται με την εμπειρική έρευνα που θα ακολουθήσει στα επόμενα κεφάλαια.

Διάγραμμα 2.1 Εννοιολογικό Πλαίσιο

2.3. Σπουδαιότητα της παρούσας έρευνας

Αν και στην ερευνητική περιοχή στην οποία εντάσσεται η παρούσα διπλωματική έχουν εκπονηθεί αρκετές έρευνες, στην Ελλάδα οι έρευνες για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα σπανίζουν, προκειμένου να διερευνηθεί η επίδραση τους διαρθρωτικά ή μη στους δύο αυτούς άξονες. Ακόμα και στη διαθέσιμη βιβλιογραφία στην Ελλάδα δεν έχουν εντοπιστεί ουσιαστικά αποτελέσματα.

Η παρούσα έρευνα κρίνεται σημαντική καθότι προσπαθεί να διαφωτίσει την επίδραση των Ε.Π. σε συγκεκριμένους άξονες που μέχρι σήμερα δεν έχουν διερευνηθεί εξειδικευμένα επαρκώς. Πρέπει να τονιστεί επίσης ότι αν και υπάρχει ξένη βιβλιογραφία, δεν ισχύει κάτι τέτοιο και για ελληνικά άρθρα και ότι υπάρχει διαθέσιμο για τα Ε.Π. δεν τα εξειδικεύουν όπως θα προσπαθήσει να επιτύχει η εργασία αυτή, δίνοντας έτσι στην παρούσα έρευνα τη δυνατότητα να συνεισφέρει με τα αποτελέσματά της στην ελληνική βιβλιογραφία για τους Δήμους και τις Περιφέρειες. Αυτός είναι και ο λόγος που επιλέγονται οι συγκεκριμένες ερωτήσεις στο δομημένο ερωτηματολόγιο, η ανάπτυξη του οποίου θα ακολουθήσει σε επόμενα κεφάλαια.

Αναφορικά με τον κλάδο, οι Δήμοι συγκροτούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας αποτελούν θεμελιώδη θεσμό του δημόσιου βίου των Ελλήνων όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας που κυρώθηκε με

το ν. 1850/1989 (ΦΕΚ 144 Α΄). Αυτός είναι και ο λόγος που η εν λόγω έρευνα θα προσπαθήσει να συμβάλει στο ερευνητικό πλαίσιο των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων, καθόσον κρίθηκε σημαντικός ο ρόλος που διαδραματίζουν στην δημόσια ζωή της Χώρας.

Πρέπει να σημειωθεί επίσης ο επίκαιρος χαρακτήρας της έρευνας λόγω της οικονομικής κατάστασης στην οποία έχει περιέλθει η χώρα μας. Δεδομένου ότι η οικονομική κρίση έχει πάνω απ' όλα δυσάρεστες ψυχολογικές συνέπειες, στόχος των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων είναι δυνατόν να είναι και η κάλυψη συναισθηματικών αναγκών μέσω των μέτρων, δράσεων και στόχων τους όπως αναπτύχθηκαν στο πρώτο κεφάλαιο. Οι κοινωνικές ομάδες έχουν ανάγκη από υποστήριξη, τώρα περισσότερο από ποτέ και εδώ είναι απαραίτητο ο Δήμος να την προσφέρει με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που έχει καταρτίσει. Είναι δυνατόν δηλαδή ο Δήμος αυτός να πρωταγωνιστήσει στην κάλυψη μέσω του Ε.Π. με τέτοιο τρόπο ώστε η εικόνα του απέναντι στην τοπική κοινωνία να είναι του συμπαραστάτη, του συνοδοιπόρου και του συνανθρώπου.

Κεφάλαιο 3 – Μεθοδολογία

3.1. Εισαγωγή

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Πιο συγκεκριμένα στην πρώτη ενότητα αναλύονται θέματα του ερωτηματολογίου της εμπειρικής έρευνας τα οποία είναι οι κλίμακες μέτρησης, η παρουσίαση, η δόμηση και ο δοκιμαστικός έλεγχος. Στην δεύτερη ενότητα αναφέρονται ο πληθυσμός και το δείγμα από τα οποία αντλούνται τα δεδομένα της έρευνας. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η διαδικασία συλλογής των στοιχείων. Τέλος, παρουσιάζεται η μεθοδολογία ανάλυσης των στοιχείων καθώς και οι έλεγχοι αξιοπιστίας και εγκυρότητας των κλιμάκων μέτρησης του ερωτηματολογίου και η στατιστική ανάλυση.

3.2. Ερωτηματολόγιο

3.2.1 Κλίμακες μέτρησης ερωτηματολογίου

Στην παρούσα έρευνα αναλύεται η επίδραση του Ε.Π. των Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού του Ν. Αττικής στους άξονες: «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου». Έτσι σχεδιάστηκαν κλίμακες μέτρησης των υπό εξέταση μεταβλητών οι οποίες είναι ισορροπημένες, μονές και αναγκαστικές (Σταθακόπουλος, 1977). Ισορροπημένες σημαίνει ότι οι ευνοϊκές κατηγορίες απαντήσεων είναι ίσες με τις δυσμενείς, μονές σημαίνει ότι υπάρχει μεσαίο σημείο στην κλίμακα το οποίο υποδηλώνει ουδετερότητα και τέλος αναγκαστικές γιατί δεν δίνεται η δυνατότητα στον ερωτώμενο να μην απαντήσει. Οι διατεταγμένες κλίμακες μέτρησης είναι επτά επιλογών, επταβάθμια (7) τύπου Likert, προκειμένου ο τρόπος ανάλυσης των συλλεγόντων στοιχείων να είναι όσο το δυνατόν πιο αξιόπιστος.

3.2.2 Παρουσίαση και δόμηση ερωτηματολογίου

Ο σχεδιασμός και η παρουσίαση του ερωτηματολογίου είναι καθοριστικής σημασίας για την ποιότητα των πληροφοριών που θα αντληθούν μέσω αυτού. Το παρόν ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο αποτελείται από ερωτήσεις σχετικά με τα γενικά χαρακτηριστικά των Δήμων του Ν. Αττικής ενώ το δεύτερο αποτελείται από ερωτήσεις σχετικές με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα και την επίδραση του στους δύο άξονες που μας ενδιαφέρουν.

Το παρόν ερωτηματολόγιο έχει σχεδιαστεί και παρουσιάζεται με τέτοιο τρόπο δίνοντας έμφαση στα παρακάτω:

- ❖ να έχει επαγγελματική αλλά και φιλική εμφάνιση
- ❖ να είναι σαφές και σύντομο προκειμένου να διευκολύνει στην συμπλήρωσή του
- ❖ να αποτελείται από αριθμημένες ερωτήσεις
- ❖ να αποτελείται από ευδιάκριτες ερωτήσεις

Πληροφορίες σχετικά με το Δήμο και τον ερωτώμενο και συγκεκριμένα το όνομα του Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού, η θέση του ερωτώμενου στον Φορέα συγκεντρώθηκαν πριν τη συμπλήρωσή του πρώτου μέρους του ερωτηματολογίου. Εν συνεχεία τα ερωτηματολόγια αριθμήθηκαν και συμπληρώθηκε και η ημερομηνία συμπλήρωσής τους. Το τελικό ερωτηματολόγιο της έρευνας παρουσιάζεται στο **Παράρτημα Α**.

3.2.3 Δοκιμαστικός έλεγχος ερωτηματολογίου

Με στόχο τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα από τη χρήση του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε πιλοτική συμπλήρωση του προκειμένου να ελεγχθεί και να διαπιστωθούν τυχόν παραλείψεις ή ασάφειες. Έτσι το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από διοικητικά στελέχη του Τμήματος Προγραμματισμού δύο Δήμων οι οποίοι επιλέχθηκαν τυχαία από τον πληθυσμό της έρευνας. Η δοκιμή κρίθηκε αναγκαία αφού οδήγησε σε διόρθωση κάποιων ασαφών ή μη κατανοητών ερωτήσεων. Επιπρόσθετα βοήθησε στον προσδιορισμό του μέσου χρόνου συμπλήρωσής του.

3.3. Δειγματοληψία

3.3.1 Πληθυσμός και κριτήρια επιλογής

Το δείγμα της έρευνας εξήχθη από τη βάση της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. Τα δεδομένα ενημερώνονται συνεχώς και κρίθηκαν επαρκή για τις ανάγκες της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Ο πληθυσμός αποτελείται από Δήμους του Ν. Αττικής και μόνο. Ο εν λόγω πληθυσμός αποτελείται από 66 Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού.

Ο λόγος που επιλέχθηκαν μόνο οι Δήμοι της Αττικής ήταν επειδή η συντριπτική τους πλειοψηφία είναι μεγάλοι σε πληθυσμό και οι περισσότεροι έχουν συντάξει Ολοκληρωμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Επίσης έχει διαπιστωθεί ότι στους

περισσότερους Δήμους του Ν. Αττικής υπάρχει σημαντική σχέση ανάμεσα στο μέγεθος των Δήμων και στη στρατηγική προσέγγιση στη διοίκησή τους. Πιο συγκεκριμένα από την έρευνα που διενεργήθηκε διαπιστώθηκε, στους Δήμους του Αργοσαρωνικού που ανήκουν στο Ν. Αττικής, ότι ένα μεγάλο ποσοστό των μικρών Δήμων σε πληθυσμό ασχολούνται με τα καθημερινά τους προβλήματα, δεν έχουν στο οργανόγραμμά τους Τμήμα Προγραμματισμού από καταρτισμένους υπαλλήλους, δεν ακολουθούν εφαρμογή κάποιας συγκεκριμένης στρατηγικής πάνω στα επιχειρησιακά προγράμματα και κατά συνέπεια δεν κρίθηκαν κατάλληλοι για την έρευνα της παρούσας διπλωματικής. Για το λόγο αυτό η έρευνα απευθύνθηκε σε διοικητικά στελέχη του Τμήματος Προγραμματισμού και Ανάπτυξης των Δήμων του Ν. Αττικής. Το δείγμα των 41 Δήμων που διερευνήθηκε αφού συμμετείχε στην έρευνα, θεωρείται αντιπροσωπευτικό καθώς αποτελεί αριθμητικά το 62,12 % των Δήμων που εδρεύουν στον ευρύτερο χώρο του Νομού Αττικής.

3.3.2 Καθορισμός δείγματος έρευνας

Η επιλεγμένη μέθοδος δειγματοληψίας είναι το δείγμα μη πιθανότητας (non probability sample). Συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκαν δύο από τις τρεις δυνατές προσεγγίσεις (Σταθακόπουλος, 1977), οι οποίες είναι: α) η προσέγγιση του συμβατικού δείγματος κατά τη διάρκεια των δοκιμαστικών ελέγχων του ερωτηματολογίου και β) η προσέγγιση του υποκειμενικού δείγματος που αφορά στην τελική μορφή του ερωτηματολογίου.

Η διαλογή των Δήμων της Αττικής και οι οποίοι προσεγγίστηκαν για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, έγινε από τη βάση Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.

Οι λόγοι που επιλέχθηκε το δείγμα μη πιθανότητας είναι:

- Ο μεγάλος αριθμός των Δήμων που υπάρχει στην Ελλάδα (325).
- Το μικρό περιθώριο χρόνου που δίδεται για την εκπόνηση μιας διπλωματικής εργασίας μεταπτυχιακού επιπέδου.

Το ποσοστό ανταπόκρισης ήταν ικανοποιητικό και ανήλθε στο 62,12 % από τους 66 Δήμους της Αττικής με τους οποίους υπήρξε επικοινωνία και αφορά στο δείγμα της έρευνας, το οποίο ανήλθε στους 41 Δήμους, δεδομένου του περιορισμένου χρόνου για

τη συλλογή των ερωτηματολογίων αλλά και του πιεσμένου προγράμματος των διοικητικών στελεχών των Δήμων που κλήθηκαν να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο.

3.4. Συλλογή στοιχείων

Σύμφωνα με τον Churchill (1995) στην εμπειρική έρευνα οι εναλλακτικές επιλογές συλλογής πρωτογενών στοιχείων είναι οι εξής τρεις (3):

- Προσωπικές συνεντεύξεις
- Τηλεφωνικές συνεντεύξεις
- Ταχυδρομική αποστολή ερωτηματολογίων

Με σκοπό να επιλεγεί η καταλληλότερη μέθοδος συλλογής ερωτηματολογίων λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω:

- Η ταχύτητα συλλογής των στοιχείων
- Η επιδιωκόμενη ακρίβεια των στοιχείων
- Η γεωγραφική έκταση που πρέπει να καλυφθεί
- Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός

Για τη συλλογή πρωτογενών στοιχείων επιλέχθηκε η μέθοδος με την αποστολή ερωτηματολογίων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή φαξ προκειμένου η συλλογή των στοιχείων να γίνει όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε είναι η εξής:

- Τηλεφωνική επικοινωνία και ενημέρωση για το θέμα της έρευνας
- Αποστολή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή φαξ του ερωτηματολογίου ή επιτόπια παράδοση του στα γραφεία του Δήμου.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούμε στο ενδεχόμενο ύπαρξης του προβλήματος της μεροληψίας (common method bias). Το πρόβλημα αυτό μπορεί να προκύψει καθώς τα συλλέγοντα στοιχεία προέρχονται από έναν ερωτώμενο (Kumar, Stern and Anderson, 1993). Βέβαια το ενδεχόμενο αυτό είναι μικρό διότι:

- Όταν πρόκειται για μικρού μεγέθους δήμους οι απόψεις των ανωτέρω διοικητικά στελεχών (π.χ Γενικός Γραμματέας, Δ/ντής) το πιθανότερο είναι να αντανακλούν την πραγματικότητα (Lyon, Lumpkin and Dess, 2000),
- Τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από μεγάλους Δήμους, αφού πρώτα είχε προηγηθεί τηλεφωνική επικοινωνία και είχε ζητηθεί να συμπληρωθούν από

τα ανώτερα διοικητικά στελέχη του Τμήματος Προγραμματισμού του Δήμου, τα οποία στην πλειοψηφία των περιπτώσεων είχαν πλήρη εικόνα τόσο για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα όσο και για την επίδρασή τους στους δύο από τους τέσσερις άξονες που απασχολούν την εργασία και εξετάζονται από την έρευνα.

3.5. Μεθοδολογία ανάλυσης στοιχείων

3.5.1 Γενικά

Στην παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε η ανάλυση στοιχείων σε δύο στάδια χρησιμοποιώντας το στατιστικό πακέτο STATA Data Analysis and Statistical Software. Αρχικά διενεργούνται οι έλεγχοι εγκυρότητας και αξιοπιστίας των διατεταγμένων κλιμάκων μέτρησης του δομημένου ερωτηματολογίου και στη συνέχεια γίνεται η στατιστική ανάλυση.

3.5.2 Στάδιο 1 – Εγκυρότητα και Αξιοπιστία

Η εγκυρότητα στην παρούσα έρευνα ελέγχεται σε τρία σημεία. Αρχικά ελέγχεται η εγκυρότητα του περιεχομένου (content validity) σύμφωνα με την έκταση που μια εμπειρική μέτρηση αντανακλά ένα συγκεκριμένο χώρο περιεχομένου. Ουσιαστικά προσδιορίζει την επάρκεια με την οποία μετριέται μια μεταβλητή από το υιοθετούμενο εργαλείο μέτρησης και απαιτεί την αναγνώριση μιας ομάδας στοιχείων μέτρησης που το περιγράφουν. Στο δεύτερο στάδιο ελέγχεται η εγκυρότητα μεταβλητής (construct validity), η οποία αναζητάει να προσδιορίσει την έκταση που ένα εργαλείο μέτρησης μετράει πραγματικά ένα χαρακτηριστικό.

Για τον έλεγχο της εγκυρότητας της μεταβλητής χρησιμοποιήθηκε η παραγοντική ανάλυση (Factor Analysis) έτσι ώστε να επιβεβαιωθεί η εγκυρότητα των κλιμάκων μέτρησης.

3.5.2.1 Έλεγχοι Εγκυρότητας

3.5.2.1.1 Εγκυρότητα περιεχομένου

Οι κλίμακες μέτρησης που υιοθετήθηκαν στην παρούσα έρευνα βασίστηκαν σε προγενέστερο σχετικό ερευνητικό έργο. Αναφορικά με τις κλίμακες που μετρούν την επίδραση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στους άξονες, οι οποίοι εξετάζονται στην

παρούσα έρευνα βασίστηκαν στις κλίμακες των ερευνητών που αναφέρθηκαν παραπάνω. Για την εξασφάλιση της εγκυρότητας περιεχομένου διενεργήθηκε δοκιμαστικός έλεγχος του δομημένου ερωτηματολογίου (βλ. ενότητα 3.2.3)

3.5.2.1.2 Εγκυρότητα μεταβλητής

Για τον έλεγχο της εγκυρότητας της μεταβλητής χρησιμοποιήθηκε η παραγοντική ανάλυση (Factor Analysis) έτσι ώστε να επιβεβαιωθεί η εγκυρότητα των κλιμάκων μέτρησης. Οι κλίμακες αυτές μετρούν τις διάφορες μεταβλητές και τις επιμέρους διαστάσεις τους με βάση το εννοιολογικό πλαίσιο της έρευνας. Προκειμένου να αξιολογηθεί η παραγοντική εγκυρότητα (factorial validity) η οποία με βάση τους Allen και Yen (1979) αποτελεί είδος της εγκυρότητας της μεταβλητής και είναι γενικά αποδεκτή στο χώρο των κοινωνικών επιστημών (Carmines and Zeller, 1979; Peter, 1981; Bagozzi and Philips, 1991), τα στοιχεία κάθε κλίμακας μέτρησης αναλύονται βάση παραγόντων.

Μέσω της παραγοντικής ανάλυσης ομαδοποιούνται τα αλληλοσυνδεόμενα στοιχεία μιας κλίμακας μέτρησης σε παράγοντες με βάση τις συσχετίσεις που έχουν μεταξύ τους. Τα στοιχεία που είναι υψηλότερα συσχετισμένα μεταξύ τους ανήκουν σε ένα παράγοντα και είναι λιγότερο συσχετισμένα με τα στοιχεία άλλων παραγόντων της ίδιας κλίμακας μέτρησης.

Η παραγοντική ανάλυση εξυπηρετεί δύο στόχους: την μείωση των στοιχείων μιας κλίμακας μέτρησης και την υποστήριξη της ερμηνείας τους. Ο πρώτος στόχος έγκειται στο να συνοψίσει τις σημαντικές πληροφορίες που εμπεριέχονται σε ένα μεγάλο σετ στοιχείων δημιουργώντας ένα μικρότερο σετ βάσει των ομοιοτήτων τους. Ο δεύτερος στόχος αφορά στην αναγνώριση παραγόντων βάσει των παρατηρούμενων στοιχείων.

3.5.2.2 Έλεγχος Αξιοπιστίας

Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας των κλιμάκων που μετρούν τις υπό εξέταση μεταβλητές χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής Cronbach alpha (α), ο οποίος αποτελεί τον πιο συνηθισμένο τρόπο μέτρησης αξιοπιστίας μιας κλίμακας μέτρησης. Ο συντελεστής Cronbach α βασίζεται στην εσωτερική συνέπεια (internal consistency) των στοιχείων

μιας κλίμακας μέτρησης και πιο συγκεκριμένα στη μέση της συνδιακύμανσής τους (Carmines and Zeller, 1979; Nunally, 1967). Οι τιμές του συντελεστή (α) κυμαίνονται από μηδέν έως ένα, αφού ερμηνεύεται σαν τετραγωνισμένος συντελεστής συσχέτισης. Όσο πιο υψηλός είναι ο συντελεστής (α) τόσο πιο αξιόπιστη είναι η κλίμακα μέτρησης μιας μεταβλητής γιατί δεν επηρεάζεται από το τυχαίο σφάλμα και άρα οδηγεί στα ίδια αποτελέσματα ανεξάρτητα από το πόσες φορές θα επαναληφθεί.

Οι συντελεστές αξιοπιστίας των μεταβλητών όπως παρουσιάζονται στο τέταρτο κεφάλαιο είναι με βάση τα πρότυπα σύγκρισης Van de Ven και Ferry (1980) σχετικά με την μέτρηση οργανωτικών φαινομένων.

3.5.3 Στάδιο 2 – Στατιστική Ανάλυση

3.5.3.1 Ανάλυση συσχέτισεων (Correlation Analysis)

Η ανάλυση της συσχέτισης αρχικά χρησιμοποιείται για να διαπιστωθεί εάν υπάρχει στατιστική σχέση μεταξύ των εξαρτημένων και των ανεξάρτητων μεταβλητών που εξάγονται από την παραγοντική ανάλυση. Αποτελεί ουσιαστικά μια πρώτη ένδειξη ότι «δύο μεταβλητές συσχετίζονται» προκειμένου να περάσουμε στο δεύτερο στάδιο της ανάλυσης παλινδρόμησης. Ταυτόχρονα μετράει την ένταση της συσχέτισης των δύο μεταβλητών.

Τα παραπάνω μετρούνται με τον συντελεστή συσχέτισης (correlation coefficient) Pearson (r) μέσω του προγράμματος STATA. Ο δείκτης Pearson δείχνει το εξαγόμενο επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (P) και πρέπει να είναι μικρότερος του $\alpha=0,05$ για να γίνει αποδεκτή η συσχέτιση.

3.5.3.2 Ανάλυση Παλινδρόμησης (Regression Analysis)

Η στατιστική μέθοδος της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης χρησιμοποιείται για την ανάλυση της σχέσης που υπάρχει μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών και της εξαρτημένης μεταβλητής.

Πίνακας 3.1 Ανάλυση Παλινδρόμησης Μεταβλητών

1 ^ο ΜΟΝΤΕΛΟ		
Εξαρτημένη Μεταβλητή	Ανεξάρτητη Μεταβλητή	
LEE	SECTORS	
2 ^ο ΜΟΝΤΕΛΟ		
Εξαρτημένη Μεταβλητή	Ανεξάρτητη Μεταβλητή	
IMP	SECTORS	
3 ^ο ΜΟΝΤΕΛΟ		
Εξαρτημένη Μεταβλητή	Ανεξάρτητες Μεταβλητές	
LEE	REASON_1	REASONS_OTHER
4 ^ο ΜΟΝΤΕΛΟ		
Εξαρτημένη Μεταβλητή	Ανεξάρτητες Μεταβλητές	
IMP	REASONS_1	REASONS_OTHER

Στην παρούσα εμπειρική έρευνα χρησιμοποιήθηκαν τέσσερα μοντέλα γραμμικής παλινδρόμησης, τα οποία παρουσιάζονται συνοπτικά στον παρακάτω πίνακα 3.1 και αναλύονται περαιτέρω στα επόμενα κεφάλαια.

Κεφάλαιο 4 – Αποτελέσματα Αναλύσεων

4.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν τα περιγραφικά στοιχεία της έρευνας καθώς και τα αποτελέσματα των στατιστικών αναλύσεων που περιγράφηκαν στο κεφάλαιο 3. Πιο συγκεκριμένα, θα διενεργηθεί έλεγχος εγκυρότητας και αξιοπιστίας των κλιμάκων που χρησιμοποιήθηκαν, θα γίνουν οι αναλύσεις συσχέτισης (correlations) καθώς και οι αναλύσεις παλινδρόμησης (regressions). Οι αναλύσεις αυτές θα πραγματοποιηθούν με σκοπό να στηρίξουν ή όχι τις αρχικές θεωρητικές υποθέσεις που αναπτύχθηκαν στο κεφάλαιο 2.

4.2 Περιγραφικά στοιχεία

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα περιγραφικά στοιχεία της έρευνας που σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά του δείγματος των Δήμων που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα. Στον πίνακα 4.1 παρουσιάζεται η κατανομή των Δήμων με βάση τον πληθυσμό τους. Ο πίνακας 4.2 παρουσιάζει την ταξινόμηση των Δήμων με βάση τον αριθμό των απασχολούμενων στον Φορέα.

Πίνακας 4.1 Κατανομή Δήμων με βάση τον Πληθυσμό

Πληθυσμός	Αριθμός Δήμων	% στο Σύνολο
(0 – 25000)	8	19,51%
(25001 – 50000)	17	41,46%
(50001 – 75000)	11	26,83%
(75001 – 100000)	2	4,88%
(100001 +)	3	7,32%
Σύνολο	41	100%
Ελάχιστο – Μέγιστο	1978 – 670000	
Μέσος όρος	62891	
Τυπική απόκλιση	103054	

Όπως απεικονίζεται στον Πίνακα 4.1 οι περισσότεροι Δήμοι που συμμετείχαν στην έρευνα είναι μικροί (25001-50000) και μεσαίοι (50001-75000) σε πληθυσμό, αντιπροσωπεύοντας το 68,29% του συνολικού δείγματος. Αυτή η κατανομή διαφέρει από την κατανομή του συνόλου των Δήμων της Ελλάδος, σύμφωνα με την οποία την συντριπτική τους πλειοψηφία αποτελούν οι μικροί και πολύ μικροί Δήμοι. Επομένως,

φαίνεται πως το δείγμα της έρευνας δεν είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικό του συνολικού αριθμού των Δήμων, ως προς τον πληθυσμό τους. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη όσον αφορά την γενίκευση των αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας για τον αριθμό των Δήμων της Ελλάδος με βάση πάντα τον πληθυσμό τους.

Ο παρακάτω Πίνακας 4.2 παρουσιάζει την ταξινόμηση των δήμων με βάση τους υπαλλήλους που απασχολούν ως Φορείς.

Πίνακας 4.2 Κατανομή Δήμων με βάση τους απασχολούμενους στον Φορέα

Πληθυσμός	Αριθμός Δήμων	% στο Σύνολο
(0 – 250)	15	36,59%
(251 – 500)	20	48,78%
(501 – 750)	2	4,88%
(751 – 1000)	2	4,88%
(1001 +)	2	4,88%
Σύνολο	41	100%
Ελάχιστο – Μέγιστο	25 – 5000	
Μέσος όρος	451	
Τυπική απόκλιση	766	

Όσον αφορά τους υπαλλήλους που απασχολούν οι Δήμοι, όπως φαίνεται στον πίνακα 4.2, οι περισσότεροι Δήμοι έχουν από 251 – 500 υπαλλήλους (48,78%). Αμέσως μετά ακολουθούν οι Δήμοι μέχρι 250 υπαλλήλους (36,59%), ενώ έπονται με το ίδιο ποσοστό (4,88%) οι υπόλοιπες τρεις κατηγορίες από 501-750, 751-1000 και περισσότερους από 1000 υπαλλήλους. Η κατανομή αυτή των Δήμων μπορεί να χαρακτηριστεί ως ικανοποιητική, διότι οι δύο πρώτες κατηγορίες αντιπροσωπεύουν το 85,37% του συνολικού δείγματος.

4.3 Έλεγχος εγκυρότητας και αξιοπιστίας

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των αναλύσεων που διενεργήθηκαν σχετικά με τους ελέγχους εγκυρότητας και αξιοπιστίας των κλιμάκων μέτρησης που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα έρευνα. Σε κάθε έρευνα διενεργήθηκε αρχικά διερευνητική παραγοντική ανάλυση (exploratory factor analysis) με τη μέθοδο varimax rotation. Σκοπός της ανάλυσης αυτής είναι να εξεταστεί κατά πόσο τα στοιχεία

κάθε κλίμακας μετράνε όντως την έννοια που η κάθε κλίμακα ήταν προορισμένη να μετρήσει. Σε περίπτωση που αυτό δεν ισχύει, γίνονται τροποποιήσεις ώστε να παραμείνουν μόνο τα στοιχεία που μετράνε την ίδια έννοια. Αφού γίνουν και οι αναλύσεις εσωτερικής αξιοπιστίας των κλιμάκων (με τον υπολογισμό του Cronbach α), διαμορφώνονται οι μεταβλητές με υπολογισμό των μέσων όρων των απαντήσεων που δόθηκαν για κάθε δήλωση της κλίμακας.

4.3.1 Λόγοι σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος

Όσον αφορά στην κλίμακα για τους λόγους που οι Δήμοι συνέταξαν Ε.Π. , έχει τιμή Cronbach' s alpha $0,919 > 0,70$ και συνεπώς μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστη. Η διερευνητική παραγοντική ανάλυση των 8 στοιχείων της κλίμακας ανέδειξε δύο παράγοντες με τιμή eigenvalue μεγαλύτερη της μονάδας που συνολικά εξηγούν το 78,53% της συνολικής διακύμανσης της μεταβλητής. Στον πίνακα 4.3 παρουσιάζονται αναλυτικά τα επιμέρους factor loadings των στοιχείων (items).

Πίνακας 4.3: Κλίμακα των λόγων σύνταξης Ε.Π.

Item	Factor Loadings	
	F1	F2
Ήταν υποχρεωτικό από την Νομοθεσία		0,9538
Οι κατευθυντήριες πολιτικές επιλογές της Δημοτικής Αρχής	0,8236	
Η επιθυμία βελτίωσης της λειτουργίας δημοτικών υπηρεσιών	0,9404	
Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου	0,9184	
Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής	0,9188	
Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των Δημοτών	0,8982	
Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό για συνεργασίες με γειτονικούς όμορους Δήμους	0,7454	
Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό για συνεργασίες με φορείς ιδιωτικού τομέα	0,7554	
Eigenvalue	5,22	1,063
Percent Variance Explained (%)	65,25	13,28
Cronbach's alpha	0,919	

Όπως δείχνει ο πίνακας 4.3, τα επιλεγμένα στοιχεία συνδέονται με έναν από τους δύο παράγοντες με factor loadings μεγαλύτερα του 0,49. Ο πρώτος παράγοντας περιέχει στοιχεία, όπως διαφαίνεται στον πίνακα 4.3, που σχετίζονται με όλους τους

λόγους που οι Δήμοι συνέταξαν Ε.Π., πλην της υποχρεωτικότητας από τη νομοθεσία, και για το λόγο αυτό θα ονομαστεί REASONS_ΟΤΗ. Ο δεύτερος παράγοντας περιέχει ένα στοιχείο, αυτό της υποχρεωτικότητας σύνταξης Ε.Π. από τη νομοθεσία και θα ονομαστεί REASON_1.

4.3.2 Χρήση Επιχειρησιακού Προγράμματος στην καθημερινή λειτουργία του Δήμου

Όσον αφορά στην κλίμακα για τους τομείς της καθημερινής λειτουργίας των Δήμων που επηρεάζει η χρήση των Ε.Π. τους, αυτή έχει τιμή Cronbach's α 0,9170 > 0,70 και συνεπώς μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστη. Η διερευνητική παραγοντική ανάλυση των επτά στοιχείων της κλίμακας ανέδειξε ένα παράγοντα με τιμή eigenvalue μεγαλύτερη της μονάδας που συνολικά εξηγεί το 67,42% της συνολικής διακύμανσης της μεταβλητής. Στον πίνακα 4.4 παρουσιάζονται αναλυτικά τα επιμέρους factor loadings των στοιχείων (items).

Πίνακας 4.4: Κλίμακα τομέων της καθημερινής λειτουργίας των Δήμων που επηρεάζει η ύπαρξη Ε.Π.

Item	Factor Loadings
Ανάπτυξη υποδομών και τοπικών επενδύσεων	0,8623
Βελτίωση λειτουργίας δημοτικών υπηρεσιών	0,8601
Παρακολούθηση και αξιολόγηση της δράσης του Δήμου	0,7466
Προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής	0,9052
Διασφάλιση της ποιότητας ζωής των Δημοτών	0,8985
Συνεργασίες με γειτονικούς όμορους Δήμους	0,7116
Συνεργασίες με φορείς ιδιωτικού τομέα	0,7388
Eigenvalue	4,72
Percent Variance Explained (%)	67,42
Cronbach's alpha	0,9170

Όπως δείχνει ο πίνακας 4.4 τα στοιχεία συνδέονται με τον παράγοντα με factor loadings > 0,49. Ο παράγοντας περιέχει στοιχεία που σχετίζονται με τους τομείς, όπως εμφανίζονται στον πίνακα 4.4, που επηρεάζει η ύπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος

στην καθημερινή τους λειτουργία και για το λόγο αυτό θα ονομαστεί παράγοντας SECTORS. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ολόκληρη η ερώτηση (4) του ερωτηματολογίου, με τους τομείς της καθημερινής λειτουργίας του Δήμου που επηρεάζει η ύπαρξη Ε.Π., ομαδοποιείται σε έναν παράγοντα χωρίς να ξεχωρίζει κάποιο ή κάποια στοιχεία από όσα αναφέρονται στον πίνακα 4.4 και αντιμετωπίζονται ως σύνολο.

4.3.3 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Όσον αφορά στην κλίμακα για τον άξονα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση, αυτή έχει τιμή Cronbach's α 0,9514 > 0,70 και συνεπώς μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστη. Η διερευνητική παραγοντική ανάλυση των επτά στοιχείων της κλίμακας ανέδειξε ένα παράγοντα με τιμή eigenvalue μεγαλύτερη της μονάδας που συνολικά εξηγεί το 78,24 % της συνολικής διακύμανσης της μεταβλητής. Στον πίνακα 4.5 παρουσιάζονται αναλυτικά τα επιμέρους factor loadings των στοιχείων (items).

Πίνακας 4.5: Κλίμακα για τον άξονα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

Item	Factor Loadings
Ανάπτυξη υποδομών και τοπικών επενδύσεων	0,8875
Δημιουργία – Ανάδειξη κοινοχρήστων χώρων (π.χ. πεζόδρομοι, πλατείες, παιδικές χαρές, κλπ)	0,8849
Ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος	0,9358
Βελτίωση – Ανάδειξη τουριστικών υποδομών	0,8802
Προώθηση οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής	0,9464
Διοικητική υποστήριξη τοπικών επιχειρηματιών	0,8476
Δημιουργία κινήτρων στις τοπικές επιχειρήσεις για ενίσχυση της απασχόλησης (π.χ. Μείωση τελών)	0,8007
Eigenvalue	5,48
Percent Variance Explained (%)	78,24
Cronbach's alpha	0,9514

Όπως δείχνει ο πίνακας 4.5 τα στοιχεία συνδέονται με τον παράγοντα με factor loadings > 0,49. Ο παράγοντας περιέχει στοιχεία που σχετίζονται με τον άξονα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση, όπως εμφανίζονται στον πίνακα 4.5, που επιδρά το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου και για το λόγο αυτό θα ονομαστεί παράγοντας

LEE, από Local Economy and Employment. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι όλα τα στοιχεία της κλίμακας για τον άξονα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και προκύπτουν από την ερώτηση (5) του ερωτηματολογίου και αναφέρονται στον πίνακα 4.5 ομαδοποιούνται σε μία «ομάδα», έναν παράγοντα χωρίς να ξεχωρίζει κάποιο και ως σύνολο θα αντιμετωπιστούν στην εξαγωγή συμπερασμάτων στο επόμενο κεφάλαιο.

4.3.4 Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Όσον αφορά στην κλίμακα για τον άξονα των Ε.Π. «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου», αυτή έχει τιμή Cronbach's α $0,9766 > 0,70$ και συνεπώς μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστη. Η διερευνητική παραγοντική ανάλυση των εννέα στοιχείων της κλίμακας ανέδειξε ένα παράγοντα με τιμή eigenvalue μεγαλύτερη της μονάδας που συνολικά εξηγεί το 7,61 % της συνολικής διακύμανσης της μεταβλητής. Στον πίνακα 4.6 παρουσιάζονται αναλυτικά τα επιμέρους factor loadings των στοιχείων (items).

Πίνακας 4.6: Κλίμακα για τον άξονα « Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»

Item	Factor Loadings
Συστήματα Βελτίωσης της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου	0,9053
Καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού	0,9223
Διαφάνεια της λειτουργίας του Δήμου	0,9249
Κτιριακή υποδομή και τεχνικός εξοπλισμός	0,9117
Ισοτιμία στις σχέσεις Δήμου – πολίτη	0,9064
Προώθηση αλλαγών στην οργανωτική δομή και στα συστήματα λειτουργίας	0,9344
Προώθηση αλλαγών σε θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	0,9094
Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του	0,9491
Τα οικονομικά και τη διαχείριση της περιουσίας του Δήμου	0,9128
Eigenvalue	7,61
Percent Variance Explained (%)	84,58
Cronbach's alpha	0,9766

Όπως δείχνει ο πίνακας 4.6 τα στοιχεία συνδέονται με τον παράγοντα με factor loadings > 0,49. Ο παράγοντας περιέχει στοιχεία που σχετίζονται με τον άξονα Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου, όπως εμφανίζονται στον πίνακα 4.6, που επιδρά το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου και για το λόγο αυτό θα ονομαστεί παράγοντας IMP, από τη λέξη “Improvement”. Αυτό πρακτικά σημαίνει, ότι και σε αυτή την περίπτωση, η ερώτηση (6) που αφορά τον άξονα «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου» και ρωτά κατά πόσο τον επηρεάζει η ύπαρξη Ε.Π., θα αντιμετωπιστεί ως σύνολο για την περαιτέρω εξαγωγή συμπερασμάτων που θα ακολουθήσει στο 5^ο Κεφάλαιο.

4.4 Περιγραφικά στοιχεία μεταβλητών

Τα αποτελέσματα της παραγοντικής ανάλυσης σχετικά με τον έλεγχο εγκυρότητας των διατεταγμένων κλιμάκων μέτρησης οδήγησαν στην εξαγωγή παραγόντων, οι οποίοι αποτέλεσαν τη βάση για την διαμόρφωση των μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν στον έλεγχο των ερευνητικών υποθέσεων του εννοιολογικού πλαισίου της παρούσας έρευνας. Ο πίνακας 4.7 συνοψίζει τις ονομασίες όπως υιοθετήθηκαν για περαιτέρω στατιστική ανάλυση.

Πίνακας 4.7: Ονομασίες μεταβλητών

Μεταβλητή	Ονομασία
Υποχρεωτική σύνταξη Επιχειρησιακού Προγράμματος από την Νομοθεσία	REASON_1
Λοιποί λόγοι της σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος	REASONS_OTH
Τομείς της καθημερινής λειτουργίας του Δήμου που επηρεάζει η ύπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος	SECTORS
Επίδραση Επιχειρησιακού Προγράμματος στον άξονα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»	LEE
Επίδραση Επιχειρησιακού Προγράμματος στον άξονα «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»	IMP

Στον πίνακα 4.8 δίνονται ορισμένες πληροφορίες για τις ποσοτικές μεταβλητές που εξήχθησαν υπολογίζοντας τους μέσους όρους των επιμέρους στοιχείων των κλιμάκων μέτρησης που τις απαρτίζουν.

Πίνακας 4.8: Πληροφορίες ποσοτικών μεταβλητών

Μεταβλητή	N	Min	Max	Average	Standard Deviation
REASON_1	37	4	7	6,49	0,84
REASONS_OTH	37	1	7	4,75	1,24
SECTORS	37	1	7	4,54	1,23
LEE	37	1	7	4,6	1,28
IMP	37	1	6,5555	4,52	1,36

Πρέπει να σημειωθεί, στο σημείο αυτό ότι από το δείγμα των 41 Δήμων του Ν. Αττικής τέσσερις Δήμοι δεν έχουν συντάξει ολοκληρωμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και η ανάλυσή των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια τους σταμάτησε στα δημογραφικά στοιχεία και δεν προχώρησε σε περαιτέρω ανάλυση.

4.5 Ανάλυση συσχετίσεων

Στον πίνακα 4.9 παρουσιάζονται οι συντελεστές συσχέτισης (correlation coefficient) κατά Spearman (r) μεταξύ των μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα. Από την ανάλυση συσχετίσεων προκύπτει ότι η μεταβλητή SECTORS συνδέεται με την μεταβλητή REASONS_OTH με συντελεστή συσχέτισης 0,8027 (στατιστικά σημαντικός στο 1%). Επίσης η μεταβλητή LEE συνδέεται με την REASONS_OTH με συντελεστή συσχέτισης 0,7886 (στατιστικά σημαντικός στο 1%) καθώς επίσης με την μεταβλητή SECTORS με συντελεστή συσχέτισης 0,9176 (στατιστικά σημαντικός στο 1%). Παρατηρείται επίσης ότι η μεταβλητή IMP συνδέεται με την REASONS_OTH με συντελεστή συσχέτισης 0,8135 (στατιστικά σημαντικός στο 1%), με την μεταβλητή SECTORS με συντελεστή συσχέτισης 0,8569 (στατιστικά σημαντικός στο 1%) και την μεταβλητή LEE με συντελεστή συσχέτισης 0,8735 (στατιστικά σημαντικός στο 1%).

Μία ερμηνεία των παραπάνω, η οποία απεικονίζεται και στον πίνακα 4.9, θα μπορούσε να είναι ότι όσοι Δήμοι συνέταξαν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα πλην της

υποχρεωτικότητας από τη νομοθεσία, όπως οι κατευθυντήριες πολιτικές επιλογές της Δημοτικής Αρχής ή η επιθυμία βελτίωσης της λειτουργίας των Δημοτικών υπηρεσιών, τότε πράγματι το χρησιμοποιούν στην καθημερινή λειτουργία του Δήμου και επηρεάζει τους δύο άξονες : «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου».

Πίνακας 4.9: Συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών

	REASON_1	REASONS_OTH	SECTORS	LEE	IMP
REASON_1	1				
REASONS_OTH	-0,141 (0,406)	1			
SECTORS	-0,146 (0,390)	0,8027* (0,000)	1		
LEE	-0,101 (0,550)	0,7886* (0,000)	0,9176* (0,000)	1	
IMP	-0,050 (0,767)	0,8135* (0,000)	0,8569* (0,000)	0,8735* (0,000)	1
*p<0,05					
Οι τιμές στις παρενθέσεις δηλώνουν τη στατιστική σημαντικότητα των συσχετίσεων					

Στο σημείο αυτό όμως δεν θα προβούμε σε συμπεράσματα, αφού η ανάλυση συσχετίσεων αποτελεί μόνο μία ένδειξη των πραγματικών σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών.

4.6 Ανάλυση παλινδρόμησης

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των αναλύσεων από τα μοντέλα πολλαπλής παλινδρόμησης. Συγκεκριμένα, αναλύθηκαν τέσσερα μοντέλα παλινδρόμησης. Δύο με ανεξάρτητη μεταβλητή το SECTORS και εξαρτημένες το LEE (μοντέλο 1) και το IMP (μοντέλο 2) και στη συνέχεια δύο μοντέλα με ανεξάρτητες μεταβλητές το REASON_1 και REASONS_OTH και εξαρτημένη μεταβλητή το LEE για το μοντέλο 3 και το IMP για το μοντέλο 4.

4.6.1 Τομείς της καθημερινής λειτουργίας του Δήμου που επηρεάζει η ύπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το πρώτο μοντέλο εκτελέστηκε με εξαρτημένη μεταβλητή τη LEE και σκοπός του είναι να εξετάσει εάν υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση (μεταξύ των SECTORS και LEE) μεταξύ των τομέων που επηρεάζονται στην καθημερινή λειτουργία του Δήμου από την ύπαρξη Ε.Π. και του άξονα της Τοπικής Οικονομίας και Απασχόλησης. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης παρουσιάζονται στον πίνακα 4.10

Πίνακας 4.10: Παρουσίαση ανάλυσης «1ου μοντέλου» της έρευνας

Μεταβλητή	Μη τυποποιημένοι συντελεστές		t	Sign.
Σταθερά	0,247	(0,330)	0,75	0,459
SECTORS	0,960	(0,070)	13,66	0,0000
R ²	0,842			
F change	186,63			
Sign F change	0,0000			
Εξαρτημένη μεταβλητή : LEE				

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.10 το μοντέλο εξηγεί το 84,2 % της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής LEE ενώ ο F έλεγχος υποδεικνύει ότι το ποσοστό που εξηγείται είναι στατιστικά σημαντικό σε σχέση με εκείνο που δεν εξηγείται ($p < 0,05$). Η ανεξάρτητη μεταβλητή SECTORS επηρεάζει θετικά την εξαρτημένη μεταβλητή LEE ($p < 0,05$). Ειδικότερα, η μεταβλητή που περιλαμβάνει τους τομείς της καθημερινής λειτουργίας του Δήμου που επηρεάζει η ύπαρξη Ε.Π. (εφόσον έχουν συντάξει πραγματικά το χρησιμοποιούν καθημερινά), τότε αυτή η μεταβλητή επιδρά θετικά στον άξονα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση», όπως αναπτύσσεται αναλυτικά στην παράγραφο 5.3.2.

Το δεύτερο μοντέλο εκτελέστηκε με εξαρτημένη μεταβλητή την IMP και ανεξάρτητη την SECTORS. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον πίνακα 4.11

Πίνακας 4.11: Παρουσίαση ανάλυσης «2ου μοντέλου» της έρευνας

Μεταβλητή	Μη τυποποιημένοι συντελεστές		t	Sign.
Σταθερά	0,193	(0,456)	0,42	0,674
SECTORS	0,954	(0,097)	9,83	0,0000
R ²	0,734			
F change	96,73			
Sign F change	0,0000			
Εξαρτημένη μεταβλητή : IMP				

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.11 το μοντέλο εξηγεί το 73,4 % της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής IMP ενώ ο F έλεγχος υποδεικνύει ότι το ποσοστό που εξηγείται είναι στατιστικά σημαντικό σε σχέση με εκείνο που δεν εξηγείται ($p < 0,05$). Η ανεξάρτητη μεταβλητή SECTORS επηρεάζει θετικά την εξαρτημένη μεταβλητή IMP ($p < 0,05$).

Ειδικότερα, προκύπτει ότι, όσα ερωτώνται στην ερώτηση (4) του ερωτηματολογίου, οι τομείς της καθημερινής λειτουργίας του Δήμου που επηρεάζει η ύπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος επηρεάζουν θετικά τον άξονα: «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου».

4.6.2 Λόγοι σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το τρίτο μοντέλο εκτελέσθηκε με εξαρτημένη μεταβλητή τη LEE και σκοπός του είναι να εξετάσει αν υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ των λόγων υιοθέτησης Ε.Π. και του άξονα «Τοπική οικονομία και απασχόληση». Τα αποτελέσματα της ανάλυσης παρουσιάζονται στον πίνακα 4.12

Πίνακας 4.12: Παρουσίαση ανάλυσης «3ου μοντέλου» της έρευνας

Μεταβλητή	Μη τυποποιημένοι συντελεστές		t	Sign.
Σταθερά	0,623	(1,25)	0,50	0,622
REASON_1	0,015	(0,163)	0,09	0,927
REASONS_OTH	0,816	(0,110)	7,42	0,0000
R ²	0,622			
F change	27,97			
Sign F change	0,0000			
Εξαρτημένη μεταβλητή : LEE				

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.12 το μοντέλο εξηγεί το 62,2% της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής ενώ ο F έλεγχος υποδεικνύει ότι το ποσοστό που εξηγείται είναι στατιστικά σημαντικό σε σχέση με εκείνο που δεν εξηγείται ($p < 0,05$). Από τις δύο ανεξάρτητες μεταβλητές η επίδραση της REASON_1 είναι στατιστικά μη σημαντική ενώ αντίθετα η επίδραση της REASONS_OTH είναι στατιστικά σημαντική ($p < 0,05$) και επηρεάζει την εξαρτημένη μεταβλητή LEE θετικά.

Ειδικότερα, προκύπτει ότι όσοι Δήμοι συνέταξαν Ε.Π. επειδή ήταν υποχρεωτικό από τη νομοθεσία, και όχι για άλλους λόγους, τότε το Ε.Π. δεν επιδρά στατιστικά σημαντικά στον άξονα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση». Αντίθετα, όσοι Δήμοι συνέταξαν Ε.Π. για λόγους όπως τις κατευθυντήριες πολιτικές επιλογές της Δημοτικής Αρχής, την επιθυμία να αποτελέσει οδηγό για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των Δημοτών, τότε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμά του επηρεάζει θετικά αυτόν τον άξονα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση».

Το τέταρτο μοντέλο εκτελέσθηκε με εξαρτημένη μεταβλητή την IMP και ανεξάρτητες τις REASON_1 και REASONS_OTH. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης παρουσιάζονται στον πίνακα 4.13

Πίνακας 4.13: Παρουσίαση ανάλυσης «4ου μοντέλου» της έρευνας

Μεταβλητή	Μη τυποποιημένοι συντελεστές		t	Sign.
Σταθερά	-0,472	(1,25)	-0,38	0,708
REASON_1	0,107	(0,163)	0,65	0,517
REASONS_OTH	0,905	(0,110)	8,22	0,0000
R ²	0,666			
F change	33,89			
Sign F change	0,0000			
Εξαρτημένη μεταβλητή : IMP				

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.13 το μοντέλο εξηγεί το 66,6% της διακύμανσης της εξαρτημένης μεταβλητής ενώ ο F έλεγχος υποδεικνύει ότι το ποσοστό που εξηγείται είναι στατιστικά σημαντικό σε σχέση με εκείνο που δεν εξηγείται ($p < 0,05$). Από τις δύο ανεξάρτητες μεταβλητές η επίδραση της REASON_1 είναι στατιστικά μη σημαντική ενώ αντίθετα η επίδραση της REASONS_OTH είναι στατιστικά σημαντική και επηρεάζει την εξαρτημένη μεταβλητή IMP θετικά.

Ειδικότερα, όπως και στο 3ο μοντέλο, η υποχρεωτικότητα από τη νομοθεσία σύνταξης Ε.Π. δεν επιδρά με τη σειρά της στον άξονα που εξετάζεται στο 4^ο μοντέλο. Αντίθετα η σύνταξη Ε.Π. για λόγους όπως η επιθυμία να αποτελέσει το Ε.Π. οδηγό για συνεργασίες με γειτονικούς όμορους Δήμους ή φορείς του ιδιωτικού τομέα τότε πράγματι επηρεάζεται θετικά ο άξονας «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου».

Κεφάλαιο 5 – Συμπεράσματα

5.1. Εισαγωγή

Στο τελευταίο αυτό κεφάλαιο της παρούσας εργασίας θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα αποτελέσματα από την έρευνα που αναπτύχθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια. Συγκεκριμένα θα γίνει αναφορά στα συμπεράσματα σχετικά με τους λόγους που οδηγούν στη σύνταξη Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Δήμους αλλά και στο βαθμό που επηρεάζουν κατόπιν τα Ε.Π. τους δύο άξονες που απασχολούν την έρευνα σε σχέση με το ερευνητικό πλαίσιο που αναφέρθηκε στο δεύτερο κεφάλαιο. Η διπλή αυτή συσχέτιση και ανάγνωση δίνει την ευκαιρία για την εις βάθος κατανόηση των αποτελεσμάτων και της επίδρασης που μπορούν να έχουν τα Ε.Π. στους συγκεκριμένους άξονες. Στη συνέχεια αναπτύσσονται προβληματισμοί σχετικοί με την παρούσα έρευνα και τέλος παρουσιάζονται οι περιορισμοί της διενεργηθείσας έρευνας και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

5.2. Γενικά

Αφού προηγήθηκε η στατιστική ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηματολογίων προέκυψαν αποτελέσματα του υπό εξέταση μοντέλου της παρούσας έρευνας. Πιο συγκεκριμένα εξετάστηκαν τέσσερα μοντέλα παλινδρόμησης. Δύο με ανεξάρτητη μεταβλητή τους τομείς της καθημερινής λειτουργίας του Δήμου που επηρεάζει η ύπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος και εξαρτημένες τον άξονα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση (μοντέλο 1) και τον άξονα Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου (μοντέλο 2). Στη συνέχεια άλλα δύο μοντέλα με ανεξάρτητες μεταβλητές τους λόγους που επηρέασαν τη σύνταξη του Ε.Π. και εξαρτημένη μεταβλητή την επίδραση Επιχειρησιακού Προγράμματος στον άξονα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση (μοντέλο 3) και τέλος την επίδραση Ε.Π. στον άξονα Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου (μοντέλο 4). Στη συνέχεια θα σχολιαστούν τα ευρήματα της ανάλυσης αυτής, η οποία προηγήθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο με την αντίστοιχη ορολογία.

5.3. Συμπεράσματα

5.3.1 Λόγοι σύνταξης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Ένα από τα θέματα προς διερεύνηση από το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα έρευνα ήταν ποιοι λόγοι ώθησαν τους Δήμους να συντάξουν Ε.Π. και ποια η επίδραση αυτών των λόγων στους δύο άξονες των Ε.Π. που μας αφορούν, ήτοι τους «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου». Μετά από τη στατιστική ανάλυση, που προηγήθηκε στο τέταρτο κεφάλαιο, προκύπτει ότι οι λόγοι χωρίζονται σε δύο «ομάδες», μεταβλητές. Η πρώτη μεταβλητή είναι η υποχρεωτική από τη νομοθεσία σύνταξη Ε.Π. και η δεύτερη μεταβλητή οι λοιποί λόγοι όπως οι κατευθυντήριες επιλογές της Δημοτικής Αρχής, η επιθυμία βελτίωσης της λειτουργίας δημοτικών υπηρεσιών, η επιθυμία να αποτελέσει το Ε.Π. οδηγό παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου, να αποτελέσει οδηγό για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των Δημοτών, οδηγό για συνεργασίες με όμορους Δήμους και οδηγό για συνεργασίες με φορείς ιδιωτικού τομέα.

Πιο συγκεκριμένα, προέκυψε ότι όσοι Δήμοι συνέταξαν Ε.Π. κυρίως επειδή ήταν υποχρεωτικό από τη νομοθεσία τότε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμά τους δεν επιδρά στους δύο άξονες των Ε.Π. που μας αφορούν και αναφέρθηκαν παραπάνω. Αντίθετα όταν τα κίνητρα των Δήμων για τη σύνταξη Ε.Π. ταυτίζονται με τους υπόλοιπους λόγους όπως όσοι αναφέρθηκαν παραπάνω τότε παρατηρείται το ακριβώς αντίθετο. Το αποτέλεσμα δηλαδή είναι ότι οι υπόλοιποι λόγοι σύνταξης Ε. Π. επηρεάζουν θετικά τους άξονες «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου». Το αποτέλεσμα αυτό εξηγείται λογικά διότι όταν ένας Δήμος πιέζεται από την υπάρχουσα νομοθεσία να συντάξει Ε.Π. τότε δεν θα το ακολουθήσει στην καθημερινή λειτουργία του ως Φορέας, δεν θα γίνεται κανονικά και τακτικά η παρακολούθηση της υλοποίησής του και κατά συνέπεια δεν θα επιδράσει στους δύο άξονες που μας αφορούν, δηλαδή τους άξονες: «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου». Το γεγονός αυτό αποτελεί και μια από τις σημαντικές προσφορές της παρούσας έρευνας, και δίνει την ευκαιρία να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα. Συγκεκριμένα ένας Δήμος από το δείγμα της έρευνας ήταν

πέραν του δέοντος σαφής στις απαντήσεις του μέσω του ερωτηματολογίου που απάντησε. Ανέφερε, επιπλέον από τις ερωτήσεις που τέθηκαν στο ερωτηματολόγιο, ότι: «Εάν είχε συνταχθεί πλήρες Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και γινόταν κανονικά και τακτικά η παρακολούθηση της υλοποίησής του τότε όλοι οι δείκτες θα ήταν στο πολύ (5)», εννοώντας το κατά πόσο το Ε.Π. του Δήμου επιδρά – επηρεάζει τους δύο άξονες που αναφέρθηκαν παραπάνω και μας απασχολούν, η απάντηση θα ήταν πολύ (χρησιμοποιήθηκαν διατεταγμένες κλίμακες μέτρησης επτά επιλογών). Αυτή η άποψη όμως απεικονίζει και την πραγματικότητα των υπολοίπων Δήμων μέσω των απαντήσεών τους. Συνέταξαν δηλαδή ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα επειδή ήταν υποχρεωτικό και δεν το ακολούθησαν στην πορεία. Επίσης, όπως προέκυψε από την τηλεφωνική επικοινωνία κατά την ενημέρωση για το θέμα της έρευνας, σε πολλούς Δήμους το Ε.Π. συντάχθηκε από εξωτερικούς συμβούλους και δεν είχε καμία σχέση με την πραγματική λειτουργία του Δήμου. Αυτός είναι ένας επιπλέον λόγος που τελικά οι λόγοι σύνταξης Ε.Π. χωρίζονται σε δύο κατηγορίες (μεταβλητές), υποχρεωτική ή μη υποχρεωτική από τη νομοθεσία σύνταξη των Ε.Π. και αναλόγως επηρεάζουν θετικά ή όχι τους δύο υπό διερεύνηση στην έρευνα άξονες των Ε.Π., ήτοι τους άξονες «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου».

5.3.2 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ο άξονας «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

Το ουσιαστικό θέμα προς διερεύνηση από την παρούσα έρευνα είναι η ύπαρξη συνάφειας μεταξύ των Ε.Π. και των δύο αξόνων που έχουν ήδη αναπτυχθεί στα προηγούμενα κεφάλαια. Σε αυτό το σημείο θα γίνει αναφορά στα συμπεράσματα που προέκυψαν αναφορικά με την επίδραση των Ε.Π. στον άξονα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση».

Από το δομημένο ερωτηματολόγιο, τόσο για τους τομείς που επηρεάζει στην καθημερινή λειτουργία του Δήμου η ύπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος (ερώτηση 4) όσο και κατά πόσο το Ε.Π. επηρεάζει τον άξονα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση (ερώτηση 5), προέκυψε μία μεταβλητή για κάθε μία ερώτηση, δηλαδή ότι ρωτήθηκε μέσω αυτών των ερωτήσεων έγινε μία «ομάδα» για κάθε ερώτηση ξεχωριστά. Από την ανάλυση που προηγήθηκε στο τέταρτο κεφάλαιο προέκυψε ότι οι τομείς του Ε.Π.

επηρεάζουν θετικά τον άξονα που μας απασχολεί (μοντέλο 1). Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι η ύπαρξη Ε.Π. επιδρά θετικά σε αυτόν τον άξονα. Πιο συγκεκριμένα, όταν ένας Δήμος έχει συντάξει Ε.Π. και αυτό χρησιμοποιείται στην καθημερινή του λειτουργία ως Οργανισμού τότε έρχεται με τη σειρά του να επιδράσει θετικά στον άξονα Τοπική Οικονομία και Απασχόληση. Επιδρά θετικά δηλαδή, στην ανάπτυξη υποδομών και τοπικών επενδύσεων, στην δημιουργία – ανάδειξη κοινοχρήστων χώρων, στην ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, στη βελτίωση – ανάδειξη τουριστικών υποδομών, στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής, στη διοικητική υποστήριξη τοπικών επιχειρηματιών καθώς και στη δημιουργία κινήτρων στις τοπικές επιχειρήσεις για ενίσχυση της απασχόλησης. Αποτέλεσμα που συγκλίνει με όσα αναπτύχθηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια αυτής της διπλωματικής εργασίας.

5.3.3 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και ο άξονας «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»

Η υπόθεση ύπαρξης επίδρασης των Ε.Π. και σε αυτόν τον άξονα της βελτίωσης διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, που αναφέρθηκε στο δεύτερο κεφάλαιο, επιβεβαιώνεται και αυτή στη συγκεκριμένη έρευνα που διενεργήθηκε στους Δήμους του Νομού Αττικής.

Πιο συγκεκριμένα, προέκυψε ότι η ύπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος, εφόσον αυτό υπάρχει και χρησιμοποιείται στην καθημερινή λειτουργία του Δήμου, επηρεάζει θετικά τον άξονα αυτό. Επηρεάζει θετικά δηλαδή, τα συστήματα βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου, την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη διαφάνεια της λειτουργίας του, την ισοτιμία στις σχέσεις του με τους πολίτες, τα οικονομικά και τη διαχείριση της περιουσίας του, την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, την προώθηση αλλαγών στην οργανωτική δομή και στα συστήματα λειτουργία του και προώθηση αλλαγών σε θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Το συμπέρασμα δηλαδή θεωρείται άκρως θετικό. Μπορεί ο κάθε Δήμος να συντάξει Ε.Π. και αφού θα έχει αποτυπώσει το Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου και το χρησιμοποιεί στην καθημερινή λειτουργία του, τότε και ο άξονας αυτός μέσω των μέτρων, δράσεων και στόχων του επηρεάζεται θετικά. Εκτιμάται ότι κατόπιν της

ανάλυσης της βιβλιογραφικής ανασκόπησης και των υπολοίπων που αναλύθηκαν ενδελεχώς στα προηγούμενα κεφάλαια η εργασία ολοκληρώνεται με ένα θετικό μήνυμα επαλήθευσης της υπάρχουσας νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, το άρθρο 203 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463, ΦΕΚ 114/Α'/8-6-2006), που αναφέρθηκε στην πρώτη παράγραφο της εργασίας, επαληθεύτηκε μέσα από αυτή την έρευνα, με τους όποιους περιορισμούς της. Για την εκπλήρωση της αποστολής τους οι Δήμοι πρέπει να εκπονούν επιχειρησιακά προγράμματα και με αυτόν τον τρόπο, μέσω ενός συνεκτικού συνόλου αξόνων προτεραιότητας για δράσεις τοπικής ανάπτυξης θα είναι σε θέση να υλοποιήσουν τον αναπτυξιακό τους σχεδιασμό ως Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

5.4. Περιορισμοί της παρούσας έρευνας και προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η εκπόνηση της παρούσας έρευνας διεξήχθη μέσα από ορισμένους περιοριστικούς παράγοντες και γι' αυτό παρουσιάζει και κάποιες αδυναμίες με παράλληλη προτροπή ωστόσο με συγκεκριμένες ιδέες για περαιτέρω έρευνα.

Ο χρόνος για τη συγκέντρωση των απαντημένων ερωτηματολογίων από στελέχη του Τμήματος Προγραμματισμού και Ανάπτυξης των Δήμων και από δείγμα ικανό ώστε να γίνει στατιστική επεξεργασία και στη συνέχεια να εξαχθούν συμπεράσματα ήταν μικρός ούτως ώστε να υπάρξει μεγαλύτερο πλήθος απαντήσεων, πέραν των σαράντα ενός Δήμων που συλλέχθηκαν. Παρόλα αυτά οι απαντήσεις που συλλέχθηκαν αντιπροσωπεύουν το 62,12 % από τους 66 Δήμους της Νομού Αττικής και επομένως μπορεί να λεχθεί ότι τα συμπεράσματα που εξήχθησαν ισχύουν για την Αττική, ενώ θα ήταν ενδιαφέρον όμως σε μία μελλοντική έρευνα να συμπεριληφθούν και Δήμοι από την υπόλοιπη Ελλάδα ή ακόμα και από χώρες παρόμοιες με την Ελληνική Πραγματικότητα. Θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν και απόψεις και άλλων ενδιαφερομένων ομάδων όπως για παράδειγμα των πολιτών.

Μέσα στο πλαίσιο των περιορισμών αυτών ωστόσο η έρευνα διεξήχθη και ανέδειξε σημαντικά αποτελέσματα που ερμηνεύτηκαν, ενώ είναι σίγουρο ότι απαιτείται περαιτέρω έρευνα στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης μιας και το ερευνητικό έργο στον τομέα αυτό δεν θεωρείται πλήρες μέχρι σήμερα.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

α) Βιβλία

- Allen M. J. and Yen, W. M., (1979), "Introduction to Measurement Theory", Monterey, CA:Brooks/Cole
- Carmines, E.G. and Zeller, R.A., (1979), "Reliability and Validity Assessment. Series: Quantitative Applications in the Social Sciences", Sage Publications, Inc., USA
- Churchill, G.A., (1995) Marketing Research: Methodological Foundations, 6th Edition, The Dryden Press, USA
- Nunnally, J., (1967), "Psychometric Methods", McGraw - Hill Book Co., USA
- Thompson, A., Strickland III, A. J., Gamble, J., (2015), Crafting & Executing Strategy: The Quest for Competitive Advantage: Concepts and Cases, Mc Graw Hill Education
- Van de Ven, A. and Ferry, D., (1980), "Measuring and Assessing Organizations", New York: Wiley
- Γεωργόπουλος, Ν., (2013), "Στρατηγικό Μάνατζμεντ", Εκδόσεις Γ. Μπένου, Αθήνα
- Μπουραντάς, Δ., (2002), "Μάνατζμεντ", Εκδ. Μπένου, Αθήνα
- Σταθακόπουλος, Β., (1997), "Μέθοδοι Έρευνας Αγοράς", Εκδόσεις Α. Σταμούλης, Αθήνα
- Χουβαρδάς, Β., (1996), "Στατιστική Επιχειρήσεων", Μακεδονικές Εκδόσεις, Αθήνα

β) Άρθρα

- Bagozzi, R.P., Yi. And Phillips, L.W., (1991), "Assessing Construct Validity in Organizational Research", Administrative Science Quarterly, 36(3):421-458
- Cattell, R. B., (1965), "Factor Analysis: An Introduction to Essentials. (I) The Purpose and Underlying Models, (II) The Role of Factor Analysis in Research", Biometrics, 21:190-215,405-435
- Kumar, N., and Stern L. W. and Anderson, J.C., (1993), "Conducting Interorganizational Research using Key Informants", Academy of Management Journal, 36(6):1633-1651
- Lyon, D. W., Lumpkin, G.T. and Dess, G. G., (2000), "Enhancing Entrepreneurial Orientation Research : Operationalizing and Measuring a key Strategic Decision Making Process", Journal of Management, 26(5): 1055-1085

- Peter, P.J., (1981), "Construct Validity: A Review of Basic Issues and Marketing Practices", Journal of Marketing Research, XVIII: 133-145
- Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., (2007), "Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ", Αθήνα
- Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., (2011), "Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού", Αθήνα
- Κυριαζόπουλος, Γ., (2012), "Ε.Κ.Ε. και Απόδοση σε Ξενοδοχειακές Επιχειρήσεις", Ο.Π.Α., Αθήνα

γ) Νόμοι, ΠΔ, ΥΑ και Εγκύκλιοι

- Εγκύκλιος αρ. 45/58939/25-10-2006 του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
- Υπουργική Απόφαση 18183, «Δομή και περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.», ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007
- Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011 σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η ΥΑ 18183/13-4-2007
- ΠΔ 185 / 2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού»
- Εγκύκλιος αρ. 66/50837/14-9-2007 του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού
- Ν.3230 / 2004 : Καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους, μέτρηση της αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ Α' 44/11.02.2004
- ΔΙΠΑ/Φ.4/οικ.5270 / 1-3-2007 της Διεύθυνσης Ποιότητας και Αποδοτικότητας της Γενικής γραμματείας δημόσιας διοίκησης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης «Ανάπτυξη Συστήματος Στρατηγικής Διοίκησης»

δ) Χρήσιμες Διαδικτυακές πηγές

- Υπουργείο Εσωτερικών www.ypes.gr
- Υπουργείο Οικονομικών www.mnec.gr
- Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης www.ita.org.gr
- Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ) www.statistics.gr

- Επίσημη Ιστοσελίδα ΚΕΔΚΕ www.kedke.gr
- Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια www.el.wikipedia.org
- Επίσημη Ιστοσελίδα Ε.Ε.Τ.Α.Α www.eetaa.gr

Παράρτημα Α΄

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

Στοιχεία Επικοινωνίας Ερευνητή:
Γιώργος Κυριαζόπουλος, e-mail: kyriazopoulos@yahoo.com
τηλ.: 210-6435545

ΔΟΜΗΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Νο

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ/...../.....

Όνομα Δήμου:

Πληθυσμός Δήμου:

Αριθμός Απασχολούμενων:

Παρακαλώ συμπληρώστε τα παρακάτω στοιχεία :

Θέση στον Φορέα :

Τηλέφωνο :

e-mail :

Παρακαλώ συμπληρώστε τα παρακάτω στοιχεία για τον Δήμο σας:

1. Ο Δήμος σας έχει συντάξει ολοκληρωμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στην προηγούμενη Δημοτική περίοδο : Ναι Όχι

2. Ο Δήμος σας έχει συντάξει ολοκληρωμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στην τρέχουσα Δημοτική περίοδο : Ναι Όχι

(εάν απαντήσατε Ναι έστω σε μία από τις προηγούμενες ερωτήσεις παρακαλώ συνεχίστε και στις επόμενες)

Παρακαλώ σημειώστε (με χ) το βαθμό συμφωνίας – διαφωνίας με τις παρακάτω ερωτήσεις:

3. Ποιοι λόγοι επηρέασαν τη σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος:

καθόλου	πολύ λίγο	λίγο	μέτρια	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
1	2	3	4	5	6	7

- Ήταν υποχρεωτικό από την Νομοθεσία
- Οι κατευθυντήριες πολιτικές επιλογές της Δημοτικής Αρχής
- Η επιθυμία βελτίωσης της λειτουργίας δημοτικών υπηρεσιών
- Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου
- Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής
- Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των Δημοτών
- Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό για συνεργασίες με γειτονικούς όμορους Δήμους
- Η επιθυμία να αποτελέσει οδηγό για συνεργασίες με φορείς ιδιωτικού τομέα

4. Ποιους τομείς της καθημερινής λειτουργίας του Δήμου σας επηρεάζει η ύπαρξη Επιχειρησιακού Προγράμματος:

καθόλου	πολύ λίγο	λίγο	μέτρια	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
1	2	3	4	5	6	7

- Την ανάπτυξη υποδομών και τοπικών επενδύσεων
- Τη βελτίωση λειτουργίας δημοτικών υπηρεσιών
- Την παρακολούθηση και αξιολόγηση της δράσης του Δήμου
- Την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής
- Τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής των Δημοτών
- Τις συνεργασίες με γειτονικούς όμορους Δήμους
- Τις συνεργασίες με φορείς ιδιωτικού τομέα

5. Σημειώστε (με χ) κατά πόσο το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου σας, επιδρά – επηρεάζει τα παρακάτω:

καθόλου	πολύ λίγο	λίγο	μέτρια	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
1	2	3	4	5	6	7

- Ανάπτυξη υποδομών και τοπικών επενδύσεων
- Δημιουργία – Ανάδειξη κοινοχρήστων χώρων (π.χ. πεζόδρομοι, πλατείες, παιδικές χαρές, κλπ)
- Ανάδειξη φυσικού περιβάλλοντος
- Βελτίωση – Ανάδειξη τουριστικών υποδομών
- Προώθηση οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής
- Διοικητική υποστήριξη τοπικών επιχειρηματιών
- Δημιουργία κινήτρων στις τοπικές επιχειρήσεις για ενίσχυση της απασχόλησης (π.χ. Μείωση τελών)

6. Σημειώστε (με χ) κατά πόσο το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου σας, επιδρά – επηρεάζει τα παρακάτω:

καθόλου	πολύ λίγο	λίγο	μέτρια	αρκετά	πολύ	πάρα πολύ
1	2	3	4	5	6	7

- Συστήματα Βελτίωσης της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου
- Καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού
- Διαφάνεια της λειτουργίας του Δήμου
- Κτιριακή υποδομή και τεχνικός εξοπλισμός
- Ισοτιμία στις σχέσεις Δήμου – πολίτη
- Προώθηση αλλαγών στην οργανωτική δομή και στα συστήματα λειτουργίας
- Προώθηση αλλαγών σε θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του
- Τα οικονομικά και τη διαχείριση της περιουσίας του Δήμου

Ευχαριστώ πολύ για το χρόνο που μου διαθέσατε !